Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[illegible] 1921 оной декабриин 21-нээ гарана | № 189 (14300) | 1976 оной августын 12, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭЛГЭ—МҮНӨӨДЭРЭЙ ГОЛ ЗОРИЛГО

Сенаж, силос дараха, витаминтай ногооной гурил бэлэдхэхэ ажалаа һаадгүй ябуулаяа! Үбһэ хуряалгада түрүү арга үргэнөөр нэбтэрүүлэе!

ОНЬҺОЖОРУУЛГЫН ХҮСЭН ЕХЭ

Арбадахи табан жэлдэ нийтынгээ адууһа малай ашаг шэмэ улам дээшэлүүлжэ, гүрэндэ һайн шанартай продуктнуудые бүри элбэг элбэгээр тушааха эрилтын бэелүүлэгдэжэ байхада, үбһэ тэжээл шадаал һаа, сэхээр бэлэдхэжэ абаха гээшэ совхозой бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилго болоно. Тиин энэ зорилгоёо сүм дүүргэхын тула ажахымнай механизаторнууд үбһэ хуряалгада хабаадуулагдаха бүхы машина, техникээ заһабарилжа, бригада, звенонуудай ехэ ажал тодорхойлогдоһон, сабшалангынь хубаарилагдажа даалгагдаһан байна. Удаань сабшалангай ногоо һайжарха захалхада, үнгэрһэн һарын эсэсээр урид эхидхэгдэһэн 17 бригада, звено даалгагдаһан сабшалангаа гаража, отогоо түхеэрэд, түрүүшын бухалнуудые хурылгээ бэлэй.

Эдэ бригада, звенонуудай диилэнхинь морин косилкатай, тармууртай, гар хажуурнуудтай юм. Гансахан гурбан звенонь томодхогдожо оньһожоруулагданхай. Ушар тиимэһээ, оньһожоруулагдамал звенонууд гол түлэб олон жэлэй таримал ногоо сабшажа хуряаха гэхэ гү, али дошо болдогһоо, һөөг ургааһанһаа сэбэрлэгдэһэн сабшалангай ургаса сугиуулха даабаритай юм. Харин нүгөөдэ хүсэд бэшэ оньһожоруулагдамал бригада морин косилкатай, гар хажууршадтай звенонууд диилэнхидээ тракторай косилка, тармуураар ябахын аргагүй һөөг ургааһатай, дошо болдогтой, намаг газарай ногоо сабшаха байна. Тиигээд ерэхэлээрээ, мүнөө жэлдэ үбһэшэднай нуга тохойн, ханаабай эрьеэрхи, мүн харгын захаархи ногоо үлөөнгүй хуряажа абаха зорилготой ажаллана. Юуб гэхэдэ, хабарһаа зунай тэн болотор зунһалшье бороо оронгүй гандажа, илангаяа добо газарай ногоон сайһаар хаташоо. Мүн олон жэлэй таримал ногоонойшье ургаса урда жэлнүүдэйхиһээ жэшэлэшэгүй муугаар ургаа. Тиимэһээ сабшалангайнгаа ногоо сэбэрээр, һогооборишье үлөөнгүй абаагүй һаа, нийтынгээ адууһа малда хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл хуряажа шадахагүймнай элитэ ха юм.

Байгша ондо манай совхоз 57 мянган центнер үбһэ, 12 мянган центнер сенаж, 150 тонно ногооной гурил бэлэдхэхэ түсэб хараалаанхай. Һүүлэй дүнгөөр 250 гаран тонно сенаж дарагдаад, 3.700 центнер үбһэн һүрилэгдөөд байна. Мүнөө гектарай 10,5 центнер үбһэн хуряагдана.

Байгша ондо һайн шанартай үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абахын тула сабшагдаһан ногоогоо түргэн һэбэрээжэ хатаагаад, тармажа һүрилхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Мүнөө совхоз дотор 890 гаран гектар сабшалангай ногоон сабшагдаад, тэрэнэй 530 шахуу гектарынь тармагдаад байна. Иигээд ерэхэлээрээ һүүлэй үдэрнүүдтэ ороһон хура бороогоо боложо, сабшалга тармалга хоёрой хоорондо забһар гараа.

Эдэ үдэрнүүдһээ эхилжэ, оньһожоруулагдамал гурбан звеногой гэшүүд таһалгаряагүй сенаж даража эхилбэ. Малай шэмэтэ тэжээл болохо сенаж ехээр, һайн шанартайгаар нөөсэлжэ абахын тула эдэ гурбан звенодоо автомашина, трактор нэмэжэ үгөөбди. Сенаж дараха нүхэн соо сугларһан хура бороогой уһан бүлүүрээр абтажа хатаагдаад, түргэн бэлдэгдэнэ. Мүнөө гол шухала дутагдалынь юуб гэхэдэ, полиэтиленовэ плёнко дуталдахаар болоод байнхай.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгээ богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхын тула үбһэшэдэй звенонуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Мүрысөөнэй дүн табан хоног бүридэ нэгэ удаа согсологдожо, шалгарһан коллективэй хүндэлэлдэ ажалай алдар солын улаан туг үргэгдэхэһөө гадна, мүнгэн шан барюулагдана. Саашань шанарай талаар хэлэхэ болоо һаа, звено бүхэндэ арадай хиналтын постнууд байгуулагданхай. Үбһэшэдэй хэр зэргээр сабшажа, тармажа хуряаһаниие хинан шалгана.

Һүүлэй дүнгөөр Владимир Содномдоржиевай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звено мүрысөөндэ эрхимлээ. Энэ звенодо 13 хүн ажалладаг, үбһэ һүрилхэ, тармажа тюк болгон багсалжа уяха, һэбэрээхэ, бухал болгохо оньһон түхеэрэлгэнүүдтэй 10 трактор даалгагданхай юм. Байгша ондо тус звеногой механизаторнууд 9.100 центнер үбһэ хуряажа абаха түсэбтэй. Мүнөө 150 центнер үбһэ һүрилөөд, 200 гаран центнер үбһэ тюк болгон багсалжа уяад байна.

Удаадахи һуурида гараһан Чимит-Доржо Санжижаповай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звеногой гэшүүд 300 гаран центнер үбһэ һүрилөөд, 150 гаран центнер үбһэ тюк болгон багсалжа уяад суглуулаа. Энэ звено бүхыдөө бэлэдхэгдэхэ 9.448 центнер үбһэнэйнгөө 80 шахуу процентыень тюк болгон багсалжа уяха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ажахы доторнай сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна гээшэ. Энээнэй ашаар мүнөө совхозоймнай 3 мянга гаран гектарта олон жэлэй ногоон таригдаа. Олон жэлэйнгээ имэ ногоо гол түлэб сенажда хэрэглэхэ, үрэһыень абаад һүрилхэбди.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ, сенаж дарахын хажуугаар набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри мүнөөшье ябуулагдаһаар. Хура бороогой ороходо үбһэшэд набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ захалдаг. Мүнөө 60 тонно шахуу имэ тэжээл бэлэдхэгдээд, хонидой отарануудта абаашагдаад байна.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ мүнөө ажахыдамнай түргэндөө ороод байна. Совхозой 17 бригада, звеногой гэшүүд эдэ үдэрнүүдтэ машина, техникээ бүтээсэтэйгээр хүдэлгэжэ, харюусалгата энэ хаһая богони болзорто үнгэргэхын түлөө, мүн хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байна.

Ц-Д. ЛОДОЕВ.
Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой директор.

ТАРЯАНАЙ ХОЛИСО ХЭРЭГЛЭНЭ

Эрхирэгэй совхозой малшад адууһа малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл түлэг дундаа бэлэдхэжэ байна. Шэмэтэй үбһэ, витаминтай гурил бэлэдхэжэ, сенаж даража абахаһаа гадна, зунай эхеэр таригдаһан ороохо таряалангай холисо сабшажа үнеэдтээ, шахагдажа байһан хонидтоо эдюулжэ захалаа. Урда нэмжыһэн полин дээрэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, тракторист Борис Викулов тэргээр дүүрэн хэршэгдэһэн тэжээл малай гүүртэдэ абаашаба.

Асагадайхид энэ 50 гектар полидо таригдаһан ороохо таряанайнгаа холисо һаянайл сабшажа захалаа юм.

— Би эндэ хүбүүнтэйгээ хамта ажалланаб. Үдэрэй хоёр-гурбан тэргэ сабшаад, шахамалнуудай отарада, һаалиин гүүртэдэ абаашанабди. Имэ тэжээл эдюулдэг болоһонһоо хойшо һү һаалишье нэмээ гэжэ һаалишад хэлсэгшэ, — гээд Борис Викторович Викулов хөөрөө һэн.

Манай корр.

Загарайн аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тракторист Б. Викуловай хүбүүн Сергей Викулов. Ногоон тэжээл бэлэдхэдэг агрегат ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХЭДЫ БОЛОТОР НОБШОРХО ЮМ?

▽ Һүүлэй мэдээгээр Хоринн совхоз үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө аали нобшоор дүүргэжэ байна.

▽ Шэмэтэ тэжээл — сенаж дараха хэрэгтэ анхарал хандуулагданагүй.

Үнгэрэгшэ һарын эхеэр Хоринн аймагта нилээд ехээр хура бороо орожо, сабшалан, бэлшээриин ногоон хараа байса һайжараа һэн. Мүнөө хаанашье, илангаяа сабшалан дээрэ, бүһэсөө ногоон «далай» долгилжо байһандал үзэгдэнэ.

...Хоринн совхозой нэгэдэхи отделениис эрхилэгшэ Мижид Гомбоевич Шираповтай үдхэнөөр ургаһан ногоон соогуур алхалнабди.

— Ногоон мүнөө жэлдэ яһала һайнаар ургаа — гэжэ хэлэхэдэмни, — ногоонойнгоо һайнаар ургахые хүлеэжэ, һаял үбһэндөө ороолди, — гээ һэн.

Совхозой нэгэдэхи отделениин Хотогор гэжэ газарта байрлаһан үбһэшэдэй отог. Хадын хормойгоор зурыһан харгын баруун талада үбһэшэд удаадахи һуриеэ бодхоожо тухагүй ажаллана. Тээ саанахань тэбхыһэн үбһэшэдэй байрын орой дээрэ улаан туг һалхинда даллажа байһандал намилзана. Эндэ Цыренжап Лужинович Баяртуевай звеногой үбһэшэд байрлажа ажалладаг юм.

Баяртуевай звенодо бүхыдөө 20 гаран хүн ажаллана. Тэдэнэй хахадынь һурагшад. Звено хоёр тракторта: нэгэнийнь косилка, нүгөөдэнь тармуур шэрэхэ гэһэн даабаритай. Тодорхойлон хэлэбэл, совхозой бусад звенонуудһаа үлүү ондоо оньһон техникэ эндэ үгы. Зүгөөр тус звенодо хүдэлмэриинь һайнаар эмхидхэгдэһэн тула үбһэшэдынь ажалдаа амжалта туйлана. Тэдэнэр үбһэндэ ороһоор түрүүшын табан хоног соо 125 центнер үбһэ бэлэдхэжэ, совхозой правлениин ба парткомой дамжуулгын улаан вымпелдэ, мүнгэн шанда хүртэһэн байна. Мүнөө тус звеногой үбһэшэд үдэр бүри 40—50 центнер үбһэ соможо үрдинэ.

...Тус совхозой Ааланай отделениин бааза гэжэ газарта байрлаһан Дамби Намсараевич Намсараевай оньһожоруулагдамал звеногой үбһэшэдтэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, тракторист Базар-Гуро Жалсанов мүнөө жэлдэ арбадахи класс дүүргээд, совхоздоо ажаллахаар үлэһэн басаган Цыренсу Дымбрыловатай сугтаа тракторай шэнэ тармуур һуулгажа тухагүй байба. Шэнэ техникэ «хүл дээрэнь» табихын тула һайнаар, зүбөөр тодхожо һуулгаха хэрэгтэй ха юм. Зүгөөр тармуурай шүдэнүүдые үргэдэг оньһон, боолто гэхэ мэтэ юумэнь дуталдажа, тэдэ хоёрые нилээд зобооно.

— Энээхэн тармуураа тээмэндэ бэлэн болгохо аргагүй байгаа юм гүт? — гэжэ асуухада:

— Би үсэгэлдэр үдэшэ ерээ һэм. Комбайнаа заһабарилжа һаял дүүргээб. Мэдэнэгүйлби, — гэжэ Базар-Гуро Жалсанов сэхыень хэлэбэ. Уданшьегүй совхозой директор В. Т. Тугдумов ерэжэ, тэрэ тармуур һуулгажа, тодхолгыень түргэдхэхэ баатай болобо.

Сабшаһан үбһэ баал болгодог, мүн үбһэ бухал болгодог шэнэ оньһон машинануудынь эзэеэ хүлеэһэн мэтэ жэрылдэжэ байгаа һэн.

Августын түрүүшын неделидэ энэ звеногой гэшүүд оройдоо 80 центнер үбһэ һүрилһэн байба. Тиихэдэ 642 бухал сабшалан дээрээ һүрилэгдөөгүй үлэһэн байба.

Эдэ баримтануудые дурдахадаа, оньһожоруулагдамал нэгэ звенодонь ажалай эмхидхэлэй муу байһан дээрэһээ Хоринн совхоздо үбһэ тэжээл багаар бэлэдхэгдээ гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйбди. Тус звено 5 мянга шахуу центнер үбһэ һүрилхэ түсэбтэй. Мүнөө түсэбэйнгөө арбаншье процентые дүүргээгүй байна. Таряа хуряалгын эхилтэр оройдоо арба гаран үдэр үлэбэ. Үбһэ хуряалгаяа үдэрһөө үдэртэ түргэдхэхэ саг Хоринн совхозой үбһэшэдтэ тулажа ерээ.

Тиихэдэ тус совхоз мүнөө хүрэтэрөө адхашье сенаж дараагүй, энэ хүдэлмэридөө ёһотой һайнаар бэлдээгүй байшоо. Һаял мүнөө зарим бригадануудынь сенажайнгаа нүхэ бэлдэжэ, сэбэрлэжэ, ойрын үдэрнүүдтэ сенаж даража абахаар түсэблэжэ байгаа һэн.

Мүнөө совхозой бүхы хүдэлмэришэд үбһэ хуряалгада хабаадуулагдана. Тиигэнгүй аргагүй. Бүхы хүсэеэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ зорюулха ёһотойшье ха юм. Олон дутагдалнуудтай байбашье, тэдэнээ ойрын үдэрнүүдтэ дары усадхажа, үбһэ хуряалгаяа эрид һайжаруулха дүүрэн арга боломжо Хоринн совхозой хүдэлмэришэдтэ биил гэжэ хэлэе.

С. ОЧИРОВ.

ТЭМСЭЛЭЭР АБТАҺАН УЛААН ТУГ

Улаан-Үдын вагонно депогой коллектив 1976 ондо дэлгэрһэн бүхэсоюзна мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, эршэтэй шангаар хүдэлжэ ороо бэлэй. Эдэнэр хоёрдохи квартал соо илангаяа һайн үрэ дүн туйлажа, СССР-эй Зам харилсаанай министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаба. Энэ коллектив һая наашадаа имэ амжалта туйлаагүй юм. Ехэнхидээ дунда зэргэдэл ябадаг һэн.

Депогой партийна болон профсоюзай организацинууд ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, ажалай журам һайжаруулха, социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар ехэ ажал хэһэн байна. Вагонуудые заһабарилха комплексно бригаданууд эмхидхэгдээ. Даабариин дүүргэлтын, хүдэлмэриин шанарай түлөө хүдэлмэришэн бүхэн харюусадаг болоо.

Комплексно бригадануудай коллективүүд даабаряа үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө 40—50 түхэригэй шан һара бүри абадаг. Депогой хүдэлмэришэд һайн шанартайгаар вагонуудые заһабарилжа, түмэр замаар ехэ ашаа шэрэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана.

Вагонно депогой хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хүдэлмэриингөө шанар һайжаруулхын түлөө шангаар тэмсэнэ. Эдэнэр хоёрдохи кварталда вагонуудые заһабарилха даабаряа 1,5 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, ажалай бүтээсые 2 процентээр дээшэлүүлээ. 15.7 мянган түхэригэй элдэб зүйлэй материал арьбалаа. Уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын 29 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 13.8 мянган түхэриг алмаһан байна. Иигэжэ эдэнэр бүхэсоюзна мүрысөөндэ түрүүшынхиеэ илажа гараба бшуу.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

ТҮРҮҮ БРИГАДЫН ЖЭШЭЭГЭЭР

«Эрхим шанарай табан жэлдэ — бата найдабарита ажал» гэһэн уряатай үүсхэл локомотив-вагон заһабарилгын заводой вагонно комбинадай Н. Н. Викторовэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив гаргаһан юм. Эдэнэр һайн шанартай продукци ехээр гаргажа, арбадахи табан жэлэй даабари дүрбэн жэлэй туршада дүүргэхээр гол зорилго урдаа табина. Мүнөө вагонно комбинадай 100 бригада Н. Н. Викторовэй үүсхэл дэмжээд, дундаа мүрысэн хүдэлжэ байна.

Һайн шанартай продукци ехээр гаргахын тула хүдэлмэришэд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлнэ, ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые халан абана. Мүнөө вагонно комбинадай цехүүд соо халаанай нормо дүүргэдэггүй, муу шанартай продукци гаргадаг хүдэлмэришэдые олохогүйт.

Һаяшаг Н. Н. Викторовэй бригадада «ЛВРЗ-гэй эрхим бригада» гэһэн нэрэ солоролгогдобо гэһэн гаршагтай «Сахилгаан хуудаһан» гаргаба. Энэ хуудаһан дотор тус бригадын коллектив юһэн һарын даабари долоон һарын туршада дүүргэбэ, бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар бүтээнэ гээд хэлэгдэнэ.

Эрнест Гурожапович Очировай хүтэлбэрилдэг вагонокомплектовочно цехэй 17 бригада арбадахи табан жэлэй даабари дүрбэн жэлэй туршада дүүргэхээр уялга абаһан юм. Цехэй хүдэлмэришэд мүрысөөндэ оролсоод, хаба шадалаа яһала гаргана. Продукциин шанарые улам һайжаруулжа, ехэ продукци бүтээнэ. Энэ коллектив долоон һарын туршада ажалай бүтээсые 3,9 процентээр дээшэлүүлбэ. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 64 мянган түхэригэй продукци гаргаһан байна.

Пассажирска вагон заһабарилдаг цехэй коллектив энэ жэлэй эхинһээ муу бэшээр хүдэлнэ. Һарадаа 80—90 вагон задалжа, муудаһан детальнуудыень һэлгэнэ. Энэ коллектив жэлэй эхинһээ ажалай бүтээсые 8 процентээр дээшэлүүлээ. Продукци гаргаха даабаринь 80 мянган түхэригөөр үлүүлэгдэһэн байна.

Электровагонно, вагон хабсаралгын цехүүдэй хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ амжалтатай һайнаар хүдэлжэ байна. Вагонно комбинадай хүдэлмэришэд хүн зониие зөөхэ вагонуудые һайн шанартайгаар элоор заһабарилхын тула яһала оролдоно. Шэнэ онол арга, оньһон техникэ хэрэглэнэ.

— Бидэнэр 1976 оной даабариһаа гадуур 210 мянган түхэригэй продукци гаргаха, ажалай бүтээсые 1,5 процентээр дээшэлүүлхэ, уралан нарижуулгын 27 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 80 мянган түхэриг алмаха уялгатайбди. Коллективнай энэ хараа зорилгонуудаа бэелүүлжэ байна, — гэжэ ЛВРЗ-гэй вагонно комбинадай начальник М. Е. Тугутов мэдүүлнэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ГАШЕЙН ФЕРМЭДЭ

Гашей нютагай хойто захада, Мухар-Шэбэр ороһон харгын хажууда Суулгын совхозой 2-дохи отделениин һаамхай үнеэдэй байра түбхинэнхэй.

Үдэрэй дүрбэн часай удахана ээлжээтэ һаалгын дүтэлхөө байхада, һаалишад һубарилдан ерэжэ, халаадуудаа үмдөөд, хүнэгүүдээ абамсаараа, үнеэдэй һаалгадаг газар тээшэ субан ошоно. Эдэнэрэй дунда олон жэлдэ хүдэлжэ, дүршэл ехэтэй болоһон һаалишадшье, һаяшаг һаалишанай ажалда ороһон залуушуулшье бии.

Уданшьегүй 4 час боложо, зунай ногоондо садатараа бэлшэһэн үнеэд субаһаар ерэнэ.

19 һаалишад өөһэд өөһэдынгөө үнеэдые һаажа эхилбэ.

Үниинэй һаалишадай ажаллажа байхыень һонирхон харамаар. Яаралгүйшэг аад, хүдэлсэ бүхэниинь оншотой. Маланья Агеевна Иванова. Гушаад жэлэй туршада һаалишанаар ажаллажа, баян дүршэлтэй болоһон энэ эхэнэр арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үнеэн бүриһөө 1795 килограмм һү һааха уялга абаһан юм. Жэлэй түрүүшын хахадта уялгынгаа горитой хубииень дүүргээ. Зургаан һара соо үнеэн бүриһөө 1168 килограмм һү һааһан байна. Июль һарын даабари мүн лэ холо үлүүлэн дүүргэгдээ.

Хоёрдохи классай һаалишан Анна Назаровна Чеботарева жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 1840 килограмм һү һааха түсэбтэй аад, хахад жэлэй туршада 1200 килограмм һааба. Түл абаха даалгабаринь мүн лэ урагшатайгаар дүүргэгдээ. Даажа абаһан 20 үнеэдһээнь 20 тугал абтаад, бүрин бүтэн түлжүүлэгдэжэ байна.

Залуу һаалишан Полина Иванова үнеэн бүриһөө жэл соо 1795 килограмм һү һааха түсэбэйнгөө горитой хубииень хахад жэлэй туршада дүүргээ.

Эндэхи бэрхэ һаалишадай тоодо ородог Екатерина Климовна Петрова. Ирина Кузьминична гэгшэд жэлэй түрүүшын хахадай, мүн июль һарын даабариие һү һаалгаараа нилээд үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Фермын бүхы һаалишадай, илангаяа түрүү һаалишадай иигэжэ оролдоотой бэрхээр ажаллаһанай ашаар совхозой 2-дохи отделениинхид хахад жэлэйнгээ даабариие һү һаалгаар холо үлүүлэн дүүргэбэ. Отделениин һаалишад жэлэй туршада фермынгээ бүхы үнеэдһээ 3775 центнер һү һааха даабаритай байбашье, зургаан һарын туршада 3808 килограмм һү һаажа, түсэбөө нилээд үлүүлбэ.

Зунай сагта һаамхай үнеэдые адуулганда 4 хүн ажаллана. Эдэнэрэй дүршэл, шадабари мэргэжэлһээ һаалиин үнеэдэй ашаг шэмэнь хараа байса дээшэлнэ. Мүнөө тэдэнэр хоёр хоёроороо адуулганда гарана. Хэрбээ хоёр мал адуулагшын үглөөнэй 7 часһаа малаа бэлшээридэ гаргажа, үдэшын һаам—4 час болотор адуулаа һаань, нүгөөдэ хоёрынь үдэшын 7 часһаа һүниин 2 час болотор адуулна. Хоёрдохи классай мал адуулагша Мартемьян Фомич Петров энэ ажалдаа хорёод жэлэй туршада хүдэлжэ, ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Хажуудань Михаил Григорьевич Родионов туһалагшаар ажаллана. М. Г. Родионов шэнэ ажалда хүдэлжэ эхилһээр һаянай.

Һүүлэй хоёр жэлэй туршада ажаллажа, нилээд дүршэлтэй болоһон Александр Никитович Емельяновай хажууда Геннадий Моисеевич Колесников табигданхай.

Мал адуулагшад наратай үдэр гү, али бороотой үдэр үнеэдые хаана, ямар бэлшээри дээрэ адуулхаяа һайн мэдэнэ.

Фермын коллектив һү һаалияа жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлхэһээ гадна, түл абалгада мүн лэ ехэ анхарал хандуулдаг байна. Бэрхэ һаалишад жэл бүри үнеэн бүриһөө тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхые оролдоно.

Үнеэдые саг сооһь ороондо оруулха ажалда фермын техник-осеменатор Михаил Михайлович Калашников ехэ оролдолго гаргадаг. Михаил Михайлович энэ тушаалда хүдэлжэ эхилһээр 15 жэл шахуу болоо. 1974 ондо фермын үнеэдһээ бултанһаань тугал абтаа һэн. Үнгэрэгшэ жэлдэ 100 үнеэнһээ 99 тугал абтаа.

Үбэлжэлгын үедэ түрэхэ үнеэдые тусхай рационоор эдеэлүүлдэг байна. Тэдээндэ үбһэ һолоомонһоо гадна, холимол тэжээл үгтэдэг. Һаамхай үнеэдтэ үбэлэй үедэ сүүдхэдээ 1 килограмм үбһэ, 15 килограмм силос, 1 килограмм холимол тэжээл (концентрат), 5—7 килограмм хэршэгдэмэл һолоомон үгтэнэ. Гадна, һаагдаһан нэгэ литр һүн бүридэ 300 грамм холимол тэжээл үгтэдэг.

Эгээл мүнөө үедэ, зунай бэлшээриин һайншье һаа, һаагдаһан литр һүн бүридэ сүүдхэдээ 400 грамм холимол тэжээл үгтэнэ.

Совхозой хоёрдохи отделениин һаалишад арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даалгабариие амжалтатай һайнаар дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, улам һайн үрэ дүн туйлахые оролдоно.

И. БАЛЬДИРОВ,
манай тусхай корреспондент.

Мухар-Шэбэрэй аймаг.

ТАСС
ШЭНЭ ҺОНИН

ГАБШАГАЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ГОЛ НҮХЭСЭЛНҮҮД

Тамбовско, Астраханска областьнуудай, Мордовиин АССР-эй хүдөө нютагуудай ажалшад дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба

Хизаарнуудай, областьнуудай, республикануудай ажалшад урда тээнь абаһан уялгануудаа дахин хаража үзөөд, хүдөө ажахын продукци гүрэндэ худалдаха шэнэ, бүри ехэ уялгануудые абажа байна.

Тамбовско областнин партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ элидхэл хэһэн КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Черный, үгэ хэлэһэн нүхэд иигэжэ тэмдэглээ: хүдөө нютагай ажалшад кубаниинхидай үүсхэлые хаа хаанагүй дэмжэнэ, ургасаяа богонихон болзор соо, гээлтэ хороолтогүйгөөр хуряажа абахые эрмэлзэнэ.

Эхэ оронойнгоо амбаарта 1 миллион 520 мянган тонно ороохо таряа тушааха, тиин урда тээхи уялгаяа 345 мянган тонноор үлүүлхэ:

гүрэндөө 2 миллион 500 мянган тонно саахарай свёкло худалдажа, урда тээхи уялгаяа 300 мянган тонноор үлүүлхэ:

түсэбһөө гадуур 13 мянган тонно мяха, 30 мянган тонно һү, 50 миллион үндэгэ худалдаха гэжэ областнин абаһан дээшэлүүлэгдэмэл уялга дотор хараалагдаа.

Астраханьда КПСС-эй обкомой пленум боложо, колхозуудай ба совхозуудай абаһан дээшэлүүлэгдэмэл социалис уялгануудые дүүргүүлхын тула **Астраханска областиин** партийна организациин шиидхэхэ зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Областиин таряашад арга боломжонуудаа хараада абажа, гүрэндөө 114 мянган тонно барайгар худалдаха гээ. Энэнь гүрэнэй түсэбһөө 18 мянган тонноор ехэ байна. 420 мянган тонно гэхэ гү, түсэбөөр хараалагдаһанһаа 35 мянган тонноор ехэ овощ, 330 мянган тонно гэхэ гү, али түсэбһөө 30 мянган тонноор ехэ арбуз худалдахань.

Областиин ажахынууд имэ ехэ хэмжээтэй ургаса хадхаг урда тээнь худалдаагүй юм.

Эндэхи хүдөөгэй ажалшад мал ажалай бүхы продуктнуудые гүрэндэ худалдаха урдынгаа уялгануудые үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Тэрэшэлэн транспортын эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд — гол мүрэнэй транспортынхид, шофёрнууд, түмэр замшад шэнэ ургасын таряа зөөхэ уялгануудые абаба.

Мордовиин АССР-эй хүдэлмэрилэгшэдэй дээшэлүүлэгдэмэл социалис уялганууд республикын партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ һайшаагдаа.

Эхэ ороной амбаарта 400 мянган тонно гэхэ гү, али хуушан уялгануудһаа 95 тонноор ехэ ороохо таряа тушаахаар шиидээ.

Гүрэндөө 300 мянган тонно хартаабха, 220 мянган тонно саахарай свекло худалдаха гэбэ. Энэнь хуушан уялгануудһаань һураггүй ехэ байна. Мал ажалай бүхы түхэлэй продукци худалдаха даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэхэ, малай ба шубуудай тоо толгойе олошоруулха, жэл хахадай туршада хүрэхөөр малай тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ хараалагдаа.

(ТАСС).

Партийна ажабайдал: коммунист ба тэрэнэй уялга

ДААБАРИ—ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ АРГА

В. А. Гагарин КПСС-эй Баргажанай райкомой бюрогой гэшүүнээр һунгагдаа гэжэ дуулахадаа, сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь ехэл омогорхоо бэлэй. Валентин Андреевич тусгаар ажалша бэрхэ, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэй хабаадалсадаг, налгай зохид абари зантай хүн юм.

Хэдэн жэлэй саада тээ В. А. Гагарин хүнгэн машинын жолоошоноор хүдэлдэг байгаа. Тиихэдээ коллективһээ таһаранги урдахяа хараад ябадаг һэн ааб даа. Модо зөөдэг автомашинын шофероор хүдэлыш гэжэ дурадхахадань, Валентин Андреевич арсаагүй. Олон хүн соо хүдэлхэдэ яаха һэм гэһэн бодол түрэһэн байжа магад. Үнэхөөрөө, зон соо, коллективэй дунда орожо ажаллахадаа, Валентин Андреевич коммунист шэнжэ шанараа бодотоор харуулжа захалаа. Суглаан, зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэ, журам һулатай хэн нэгэнние нюур сахилтагүйгөөр шүүмжэлхэһээ эхилээд, эндэһээл коллективэй ниитын ажабайдалда эдэбхитэй хабаадалсаха арга үндэһэлөө бшуу.

Коммунистын ажал хэрэгтэ үзэгдэжэ эхилһэн эдэбхитэй хубилалтые обёорходоо, леспромхозой парткомой секретарь В. А. Гагаринда партийна даабари үгэдэг болобо. Жэл хахад сагай үнгэрөөд байхада, Гагарин нүхэрэй сүүдэй түрүүлэгшээр һунгагдаба. Иимэ даабари дүүргэжэ байха үедөө ехэшье, багашье али олон хэрэг хаража үзэхэ, шиидхэбэри гаргаха, хэдэн олон элдэб абари зантай гү, али хүмүүжэл муутай, хэн нэгэндэ баһуулһан гү, али доромжолуулһан хүнүүдтэй хөөрэлдэхэ, һургаал заабари үгэхэ гэхэ мэтын асуудалнуудтай ушараа.

Иимэ даабаритай болоод байхадаа, Валентин Андреевич ном һудар ехээр уншаха, элдэб хуулинуудые шудалха уялгатай болоһониинь мэдээжэ ааб даа. Иигэжэ коммунист Гагарин партийна даабарнин лэ аша туһаар үзэл бодолоо, суртал мэдэсэеэ дээшэлүүлхын тула ехэ оролдолго гаргаа. Партийна организациингаа ажабайдалда эдэбхитэй хабаадалсадаг Валентин Андреевичые леспромхозой партийна тоосоото һунгалтын суглаанда ерэһэн коммунистнууд парткомой гэшүүнээр һунгаа бэлэй. Коммунистнуудай найдаһан энэ харюусалгатай партийна даабарие нүхэр Гагарин хоёр зарлалай туршада нэрэтэй солотойгоор дүүргэнэ.

Үнэхөөрөө, коммунист нэрэдээ хүрэмөөр уялгаяа дүүргэжэ ябаһыень үшөө нэгэ иимэ жэшээ гэршэлнэ. Үнгэрһэн жэлэй эсэс багаар боложо үнгэрһэн районно партийна конференци тэрэниие КПСС-эй райкомой гэшүүнээр һунгаа һэн. Харин тиихэдэ шэнээр һунгагдаһан партиин райкомой эмхидхэлэй пленум дээрэ Баргажанай леспромхозой шофер нүхэр Гагарин райкомой бюрогой гэшүүнээр һунгагдаа.

Үзэл сурталайнгаа талаар хатуужанги, ажалай, ниитын ажабайдалай ехэ хүмүүжэлтэй болоһон, партиин Уставай уялгата эрилтэнүүдые коммунистын нэрэ солодо хүрэмөөр дүүргэжэ ябадаг жинрэй нэгэ коммунист хүдэлмэришэн тухай эндэ хөөрэбэбди. Гэбэшье иимэ үндэр хүмүүжэлтэй коммунистнууд Баргажанай леспромхозой партийна организацида нилээд олон юм.

Партийна даабаринин арга хүсөөр коммунистнуудые харюусалга ехэтэйгээр, гол уялгануудаа жэншэдгүй дүүргэдэгээр «хүмүүжүүлхэ» асуудал хадаа леспромхозой парткомой эмхидхэн ябуулдаг хүдэлмэринин нэгэ гол шэглэлынь мүн болоно. Партийна даабари үгэхэ асуудалда эндэ тон бодомжотойгоор хандадаг байна. Парти доторой энэ шухала хүдэлмэринин аша үрэ ехэтэй, ходо бүтэмжэтэй байхын түла коммунист бүхэнэй арга боломжые, эрдэм мэдэсые, дадал шадабарие хараадаа абадаг юм. Тиимэһээ арга шадабарниень уридшалан мэдэхын тула хүн бүхэнтэй тус тустайнь хөөрэлдэхэ, коммунистын бэелүүлхэ ёһотой уялгануудай удха шанарые тайлбарилан ойлгуулха, хайшан гэжэ дүүргэхэ ёһотойб гэхэ мэтын эмхидхэлэй шухала асуудалнуудта анхарал онсо хандуулна.

Энэ предприятиин парткомдо иимэрхүү үгэ огто гарадаггүй. КПСС-эй гэшүүн, гэшүүндэ кандидат бүхэндэ шадабаринь зэргээр ямар нэгэн ниитын даабари үгтэнхэй, хамтын ехэ хэрэг бүтэжэл байдаг. Хэрбээ агитатор, политинформатор гү, али пропагандистын үүргэ дүүргэхэ арга боломжогүй байгаа хадань үйлэдбэридэ сэхэ хабаатай ямар нэгэн хэрэг даалгана. Жэшээнь, иимэрхүүл даабари коммунистнууд В. А. Гагарин, В. И. Тормозов дүүргэжэ ябадаг шуу.

Хэнэйшье мэдэһээр, һүүлэй жэлнүүдтэ манай республикын леспромхозуудта шэнэ, анхарал татамаар үүсхэлнүүд, ажал эмхидхэхэ, үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ шэнэ арганууд дэлгэрнэ. Тэдэниие өөһэдынгөө үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ арга шадабаритай байһанаа эхи түрүүлэн туршажа үзэхэ хэрэгтэй. Тинмэһээл комплексно бригадын бригадир В. И. Тормозовто халаан хахадай хүдэлмэринин гуримаар хүдэлөөд туршахыень даалгаа һэн. Тэрэ туршалга һайн үрэ дүн харуулаа. Тиигэжэ модо бэлэдхэгшэдэй гурбан бригадые удаа дараалан хүдэлмэринин шэнэ гуримда оруулһан байха юм.

Үйлэдбэринин шэнжэтэй партийна даабари үгэхэ асуудалда партком горитой анхарал табина. Энэ дүршэл хадаа үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ коммунистнуудые эдэбхитэйгээр хабаадуулха арга олгоно бшуу. Тиихэдэ олон коммунистнууд коллективэй гэшүүдэй дунда политическэ хүдэлмэри ябуулна. Энэ шухала хүдэлмэрие 10 политинформатор, 7 лектор болон элидхэлшэд, 14 агитатор, 5 пропагандист эрхилнэ. Эдэ нүхэдэйнгөө политическэ мэдэсые дээшэлүүлхэ зорилгоор партком саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулдаг. Семинар, зүблөөн гүсэбэй ёһоор үнгэргэгдэдэг, шухала материалаар, литератураар хангажа, заабари үгэжэ байдаг гуримтай.

Гадна политическэ хүдэлмэри ябуулдаг нүхэд хэр зэргэ энэ даабаряа дүүргэжэ байһан тушаагаа парткомой, партбюрогой заседани дээрэ тоосодог. Энэ дүршэл болбол дааһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадагаар коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ шухала арга болоно бшуу. Жэшээнь, үнгэрһэн 1975 оной, энэ жэлэй 6 һарын туршада партийна иимэ даабаряа хэр дүүргэжэ байһан тушаагаа 16 хүн мэдээсэл хэһэн байха юм. Тиихэтээ хамта партийна даабари дүүргэлгын дүй дүршэл согсолхо асуудалда мүн лэ горитой анхарал табигдана. Полит-һургуулнин пропагандистнар Н. Е. Белинэй, А. А. Козловой, Ю. Д. Смоляниковай хүдэлмэринин дүй дүршэл нёдондо согсологдоо һэн.

Предприятиин партком хадаа ниитын эмхинүүдэй хүтэлбэридэ һунгагдаһан коммунистнуудтай мүн лэ саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулдаг юм. Мүнөө үедэ 21 коммунист үйлэдбэринин саг үргэлжын зүблөөнэй гэшүүдээр һунгагданхай. 15 хүн арадай хиналтын бүлэг болон постнуудые толгойлно, долоон хүн нютагай Советүүдэй депутат юм.

Леспромхозой партийна организаци 69 коммунистһаа нэгэдэн бүридэдэг. Тэдэнэй 63 хүниинь саг үргэлжын партийна даабари дүүргэдэг юм. Бусадынь саг зуурын даабаритай. Иигэжэ коммунист бүхэн организациингаа үгэһэн даабарие нэрэдээ хүрэмөөр гүйсэдхэжэ, коллективэй үмэнэ табигдаһан зорилгые хамтынгаа хүсөөр бэелүүлхэ гэжэ эдэбхи эрмэлзэлтэйгээр хүдэлжэ байһандань урмашамаар. Партийна даабарие дүүргэлгэ хадаа коммунистын гол уялга гэжэ тоолодогынь эндэ харагдана бшуу.

В. ОРЛОВ.

Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай, илангаяа ажахынууд хоорондын мүрысөөн тухай, бэе бэеэ шалгалсадаг тухайда «Зэдын үнэн» газетын хуудаһануудта материалнуудые ходо уншажа болоно. Газетын редакциин мүрысөөе бүхы талаһаань харуулдаг материалнууд соо түрүү дүй дүршэл тухай байд гээд лэ гарадаг хуудаһанууд уншагшадые һонирхуулдаг байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл тухайда газетынгээ хуудаһануудта үргэнөөр бэшэхэ, тайлбарилхаһаа гадна, тус газетын редакци эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулдаг, түрүү арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын тулада ехэ оролдолго гаргадаг байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Аймагай түрүү хонишодой заншалта уулзалганууд газетын эмхидхэхы үүргын дээшэлһэнэй гэршэ мүн болоно.

Иимэ заншалта уулзалгануудые эмхидхэһэн тухайдаа хөөрэжэ үгэхыень тус газетын редактор А. Б. Будажаповые гуйһан байнабди.

— Тиихэ үедэ, 1969 ондо хонишод-зуутадай уулзалга хэжэ эхилхэдэмнай, урда жэлдэнь иимэ үрэ дүн туйлаһан хонишод оройдоо 7 байһан юм, — гээд Андрей Будажапович манда хөөрэбэ. Удаадахи жэлдэнь редакцида болоһон иимэ уулзалгада 28 хонишод-зуутан бии болоод байба. Иигэжэ «Зэдын үнэн» газетын редакциин жэл бүри эмхидхэдэг хонишод-зуутадай уулзалга заншалта хэрэг болоһон байна.

Түрүү хонишодой уулзалга яажа эмхидхэгдэнэб?

Энэ асуудалаар партиин райкомой бюрогой шиидхэбэри нэн түрүүн абтана. Удаань аймагай газетэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа эхилнэ. Нэн түрүүн газетынгээ хуудаһанда уулзалгын болзор уншагшадтаа мэдээсэһэн бэеэрээ хурьга абалгаар 10—10 хоногой бюллетень гаргана. Хоёрдохёор, редакцидаа иимэ уулзалга хэдэг һэн туладаа ехэ бэлэдхэл хэнэ. Жэл бүри апрелиин эсэс багаар энэ хэмжээ ябуулга үнгэргэгдэдэг боложо гуримшаһан байна.

Хонишод-зуутанай уулзалгада бэлэдхэлэй үедэ, урда тээншье аймагай хонишод хурьга абалгын дүнгүүдые газетынгээ хуудаһануудта ехэ хёрхоор харадаг, һонирходог, сасуулжа үзэдэг байна. Алишье талаһаа зохихо бэлэдхэл хэйнэй удаа аймагай газетын редакци энэ хэрэг эмхидхэдэг юм. Социалис мүрысөөндэ илажа гарагшад энээндэ хабаадахаяа ерэнэ, ажахынуудые хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинуудай секретарьнар эдэнэртэй хамта ерэлсэнэ. КПСС-эй райкомой бюрогой гэшүүд энээндэнь хабаадалсадаг, редактор түрүү хонишодой үргэн хөөрэлдөө ударидадаг.

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ БА ГАЗЕТЭ

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Хонишод дүй дүршэл тухайдаа нэн түрүүн хөөрэлдэнэ. Олон хурьгадые абажа, түлжүүлдэг, нооһо ехээр хайшалдаг хонишод — хонин ажалай мэргэшүүл ажалайнгаа дүршэл тухайда хөөрэлдэдэг, бодомжолдог, дурадхадаг байна. Жэшээнь, 1971—1972 онууд болотор Зэдын аймагай хонишод багахануудпунктнуудта хониндой нооһо хайшалхадаа, энэ хүдэлмэринь хоёр һара шахуу саг соо унжагайрдаг байгаа. Иигэжэ нооһон ехээр гээгдэдэг бэлэй. «Октябрьский» совхоз һайн үүсхэл гаргажа, хонидой нооһо хайшалдаг пунктнуудые томодхоо һэн. Тиигэжэ нооһо хайшалха хүдэлмэрие 10—15 хоног соо дүүргэдэг болоо. Удаадахи жэлдэнь Борьёогой совхоз болоод бусад ажахынууд энэ аргыень хэрэглэһэн байна. Түрүү онол аргын гарахада, энээн тухайда аймагай газетэ үргэнөөр бэшэдэг гуримтай. Удаань тэрэл ажахыда партиин райком семинар-зүблөө үнгэргэдэг байна. Нооһо хайшалалгаар түрүү арга нэбтэрүүлхын тулада «Октябрьский» совхоздо иимэ семинар-зүблөөн үнгэргэгдөөд, энээнэй ашаар хонидой нооһо хайшалха шэнэ арга хаа хаанагүй нэбтэрүүлэгдэнхэй. Мүнөөшье жэлдэ аймагай ажахынууд богонихон болзор соо хонидой нооһо хайшалжа дүүргэһэн байна. Борьёогой, Оёорой совхозууд юлон бусад энэ хүдэлмэри 10—11 хүдэлмэриин үдэр соо дүүргээ.

Хонидой нооһо хайшалалада энэ түрүү арга нэбтэрүүлһэнэй ашаар элдэбын аргаар нооһоной гээгдэхэ ябадал усадхагдаа. Хоёрдохёор, ажалай бүтээсэ дээшэлжэ, олон хүн сүлөөлэгдэһэн байна.

Зэдэ Борьёогой хонишодой хони харууһалдаг, хурьга абажа томо болгодог арга дүршэл хадаа һүүлэй арбаад жэл соо бүгэдэндэ эли болонхой. «Зэдын үнэн» газетэ эдэнэрэй дүй дүршэлдэ зорюулжа, олон хуудаһануудые гаргаһан байна. Мүн иимэ уулзалганууд дээрэһээ дэлгэрэнгы материалнууд газетын хуудаһануудта үгтэдэг юм. Тиихэдэ хонишодой жэлэй дүүрэхэдэ, жэл бүри август һарада хонин ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай дүн гаргагдадаг гуримтай. Гадна түрүү хонишодой дүй дүршэл тухайда тусхай хуудаһанууд гаргагдадаг. Д. Я. Свистуновой дүй дүршэл согсолһон хуудаһанууд колхоз, совхозуудай хонишодой гэртэ үлгөөтэй байдаг. Хонидые эхирлүүлхэ, нарай хурьгадые томо болгохо, отара шадарай участок бии болгохо тухайда — хонин ажалые эрхилхэ тухайда бүхы асуудал энэ хуудаһанда тобшологдонхой.

Хонишодой заншалта уулзалгануудай аша үрые эдэ жэлнүүд тодоор харуулба. Зуутан-хонишод олошорсо. Иимэ үрэ дүнгүүдтэй түрүүшүүлэй тоо аймаг дотор 100 гаран болоо. Бүхэли ажахы — Борьёогой совхоз 100 эхэ хонин бүриһөө зуузуу гаран хурьга абадаг болонхой. Мүнөөшье жэлдэ эдэнэрэй хүдэлмэриин дүн мүн лэ иимэ. Гадна энэ хэмжээ ябуулгын хүмүүжүүлхы удха шанарынь юунтэйшье сасуулашагүй. Хонишодой үшөө һайнаар хүдэлхэ урма зориг бадаруулна. Шухала болоһон гү, али шиидхэгдээгүй асуудалнууд иимэ уулзалга дээрэ табигдана. Иимэ болоһонһоо хойшо социалис мүрысөөнэй гол шухала дүн болохо түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, нэбтэрүүлхын тулада аймагай газетын эрхилжэ байгаа эмхидхэлэй хүдэлмэри тон һайшаалтай.

Үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, нэбтэрүүлхэ талаар «Зэдын үнэн» газетэ ганса энээгээр хизаарлаагүй юм. 1973 ондо шэнэ үүсхэлэй гараһан тухайда тус газетын хуудаһанда уншаһан байнабди. Элитэ хонишон, Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев залуу хонишодые шефтээ абажа, түрүү зэргэдэ оруулха гэһэн үүсхэлтэйгээр аймагайнгаа түрүү хонишодто газетын хуудаһануудаар дамжуулан хандаа бэлэй. Тингэхэ зуураа өөрынгөө совхозой хонишон Г. Шишмаревой даадаг отарын, мүн XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Нацак Санзуевай даадаг отарын хонишодто туһалха уялга абаһан юм. Иигэжэ залуу хонишодые һурган хүмүүжүүлхэ хэрэг эхилһэн Г. Л. Рабдаев XX партсъездын нэрэмжэтэ, Д. Банзаровай нэрэмжэтэ «Мир» колхозуудай, Оёорой совхозой хонишодто ошожо, дүй дүршэл тухайдаа хөөрэдэг байба. Залуу хонишодой следто ерэжэ, үгэ хэлээ. Энээнэйнь аша үрэ ямар байгааб гэхэдэ, даажа абаһан хоёр отарын хонишодые зуутанай тоодо оруулжа шадаа.

Мүрысэдэг ажахынуудай коллективүүдэй хоорондохи мүрысөөнэй ябаса шалгалсаһан тухай Зэдэ Сэлэнгэ хоёрой түрүү хонишодой мүрысөөн тухай, Д. Я. Свистунов, Сэлэнгын совхозой хонишон Акулов хоёрой, Социалис Ажалай Герой [illegible] Цыремпилова Сэлэнгын [illegible] хозой хонишон В. Ро[...] хоёрой бэе бэедээ айл[...] сажа, ажалаа харалса[...] хайда материалнууд [...] газетэдэ гарадаг байгаа.

Социалис мүрысөө[...] харуулжа, үйлэдбэрид[...] һан онол арга дэлгэр[...] нэбтэрүүлхын түлөө [...] үнэн» газетэ оролдосо[...] тэмсэдэг байна. Тус [...] циин хүдэлмэрилэгш[...] эхилһэн хэрэгээ туха[...] хүргэдэгынь ехэ һайш[...] гэжэ ажаглагдаа.

Зэдын аймагай мал[...] лай хүдэлмэрилэгшэд [...] бэрхэшээлтэй үбэл[...] энэ жэлдэ дабажа [...] Үхэл гарзашье болоо[...] аймагай газетэ тохёо[...] дутагдалнуудые зайс[...] тулада шүүмжэлхы [...] нууд болон корреспон[...] нүүдые, шалгалтануу[...] рөөр материалнуудые [...] һануудтаа гаргадаг [...] Мүнөө жэлдэ апрелиин [...] сээр аймагай хонишо[...] ларжа. саашанхи [...] тухайдаа, дутагда[...] усадхаха тухай зүб[...] хөөрэлдэһэн байна.

«Түрүү дүй дүршэл [...] хонин ажалһаа абтада[...] дукци ехэдхэхэ шухала [...] га нүхэсэл мүн. Зуутан[...] шодой дүй дүршэл [...] нидой бүхы отарада [...] рүүлэ. Гээгдэжэ [...] дые дүршэл ехэтэй [...] дой шефтээ абажа, һурга[...] хүмүүжүүлхэ хэрэг үргэ[...] эмхидхэе» — гээд хониш[...] зүблөөндэ хабаадагш[...] хандалга дотор уншана[...]

Хонишодой, һаали[...] мал адуулагшадай со[...] мүрысөөнэй ябаса туха[...] зетэ үдэрһөө үдэртэ б[...] шэнэ табан жэлэй түрү[...] жэлэй түсэб дүүргэхын [...] лөө тэмсэлдэ ажалш[...] уряалба.

Д. ЖУГДУРОВА

СТАВРОПОЛИИН ХИЗААР. Кочубеевскэ районой «Красная Звезда» колхоздо эрхим һайн ургаса ургуулагдаа. Уһалагдадаггүй газарай гектар бүхэнһөө 37—42 центнер шэниисэ хуряагдана.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Кубаниин таряашадта эльгээһэн бэшэгэй харюуда түсэбһөө гадуур 1200 центнер таряа гүрэндэ тушааха гэжэ эндэхи колхозшинууд шиидээ.

«Хүндэлэлэй тэмдэг» орденто Василий Митрофанович Поповой даадаг звеногой ажалшад үдэр бүхэндэ комбайнайнгаа бункернуудһаа хоёр мянган центнерһээ үлүү орооһо таряа тушаана. Энэ жэлэй ургаса хуряалгын үедэ 15000 центнер таряа хуряаха гэһэн уялга звеное даагша абанхай. Тэрэ зургаадахи жэлээ Кочубеевскэ район дотор түрүү һуури эзэлжэ ябана. Мүнөөшье жэлдэ тэрэ түрүү һуурияа алданагүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. М. Поповой звено ажалдаа.

ТАСС-ай фотохронико.

Василий, Анфиса Наханцаковтан Ахын аймагай Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхозой түрүү малшадай тоодо ороһоор үнинэй юм. Дэбиин хабшуу өөдэ үгсэхэдэ, Бэлшэр гэжэ нэгэ заахан газарта Наханцаковтанай бүлэ хайнаг гунжадые харууһалжа байдаг.

Хайнаг гунжад дошхон, зэрлиг шахуу байдаг. Тэдэниие номгоруулжа, үнеэн болгохо гээшэ хэсүүхэн хэрэг даа. Эдэнэр сарнуудаа 3—4 наһатай болоторнь харууһалаад, мяханай гүүртэдэ тушаадаг заншалтай. Жэл бүри Василий, Анфиса Наханцаковтан 120—130 үхэр даажа абаад, Бэлшэрэй голдо нүүн гарадаг юм. Хэдэн жэлэй туршада эдэнэр тугал олоор абадаг боложо байнхай. Нёдондо, мүн энэ жэлдэ 100 үнеэнһээ 70—75 тугал абажа түлжүүлһэн байна.

Мүнөө зун Забидайн голдо зуһажа байнхай. Харууһалдаг үхэрнүүдынь хүсэ шадалаар яһала һайн. Зунай үедэ үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүр дээшэлүүлхэ талаар абаһан уялгаяа амжалтатай бэелүүлжэ эхилбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэрхэ малшан В. Ц. Наханцаков.

Д. ДУГАРОВ,
авторай фото.

ЗОРИЛГОМНАЙ ЕХЭ

Манай совхоз хадаа аймаг соогоо һү ехээр үйлэдбэрилдэг ажахынуудай нэгэн болоно. Түрэл партиингаа хараалһан зорилгонуудые бэелүүлхын тула Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон манай һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб, уялгануудые дүүргэхын тула ехэ оролдосотойгоор хүдэлжэ байнхай.

Һаалишад, мал адуулагшадай шударгы ажалай ашаар энэ жэлэй бэрхэтэй үбэлжэлгэ амжалтатайгаар дабагдажа, совхознай түрүүшын хахад жэлдэ бүхыдөө 7774 центнер һү гүрэндэ худалдаха түсэбөө 100 процент дүүргэбэ. Энэ амжалтада манай гүүртынхидэйшье хубита бии. Совхозойнгоо һаалиин 7 гүүртын дундаһаа манайхин эрхимлэжэ ябана. Үнгэрһэн 6 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1315 килограмм һүн һаагдаа.

Энэ жэлдэ үнеэнһээ 2700 килограмм һү һааха уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ аргатайбди гээд һанагдана. Юуб гэхэдэ, үбһэ тэжээлээр хоморлоһон хугасаа соо эды шэнээн һүн һаагдаһан байна бшуу. Гурбадахи кварталда, илангаяа июль, август һарануудта үнеэдэй һаамые эрид дээшэлүүлхэ зорилготойбди.

Зунай һарануудта һү ехээр һаахын түлөө социалис мүрысөөн манай совхоздо үргэнөөр дэлгэрнэ. Фермэнүүдэй коллектив, һаалишан бүхэн энэ хугасаада туйлаха зорилгоёо хараалаа. Тиин манай гүүртынхид зунай дүрбэн һарада үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һааха уялгатай. Харин түрүү һаалишаднай энэ хугасаада үнеэнһээ 1200—1400 килограмм һү һааха уялга абаа юм. Үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө тус тустаа 3844—3048 килограмм һү абаһан Х. Эрдынеева Д. Егнинова хоёрнай байгша ондо баһал гурбан мянганай дабаа дабаха зорилготойгоор ажаллана. Тиигэжэ эдэ һаалишад даажа байһан 19—19 үнеэнһээ үдэр бүри 190—200 килограмм һү һаана.

Һү һаалгаар аймагай чемпионка Х. Г. Эрдынеева үнгэрһэн зургаан һара соо үнеэн бүриһөө 1939 килограмм һү һаагаа. Арбадахи табан жэлэй түсэбые дүрбэн жэлдэ дүүргэхэ гэһэн уряатайгаар энэ нүхэр аймагайнгаа һаалишадта һаяхан хандажа, энэ үнэтэ үүсхэлыень Ярууны колхоз, совхозуудай мал ажахын хүдэлмэрилэгшэд халуунаар дэмжэбэ.

Манай фермын коллектив совхозойнгоо нэгэдэхи отделениин Б. Чимитовэй даадаг гүүртын һаалишадтай мүрысэхэ хэлсээ баталанхай. Тээсгэн хахад жэлэймнай мүрысөөнэй дүн согсологдожо, үнеэнһээ 1315 килограмм һү һааһан манай фермынхид түрүүлжэ гараба. Зүгөөр манайхинтай мүрысэгшэ гүүртын һаалишад үнеэн бүриһөө 1293 килограмм һү абажа, балай гээгдээгүй байгаа. Зунай хүхэ ногооной хүсые хүсэдөөр ашаглажа, үнеэдэй шэмые эрид дээшэлүүлхын тула бидэнэр [...] майн оролдохо бай[...] Хэрбээ июнь һарада [...] бүриһөө 231 килограм[...] һааһан байбал, июль ав[...] һаранудай тус бүридэ [...] —250 килограмм абаха [...] рилго хараалаа пэмди. [...] һарын эхинһээ үнеэн б[...] һөө сүүдхэдэ дунда [...] 9.5 килограмм һүн һааг[...] Энээн дээрэһээ хара[...] июль һарада хараал[...] холо үлүүлэн дүүргэхэ[...] лабтай.

Үнеэдэй һү шэмые [...] лүүлхын тулада бэлшэ[...] ень зүбөөр эмхидхэхэ [...] оролдонобди. Хоёр[...] үхэршэн В. Гранкин[...] гүүртын үнеэдые аду[...] хүм. Зүүн-һүбэ гэжэ га[...] оршодог зуһалан шад[...] мнай бэлшээрнин [...] июлиин эхеэр ороһон [...] бороохоо хойшо [...] һайжараа. Мүнөө б[...] риеэ 3—4 участок бо[...] хубаагаад, үнеэдээ аду[...] бди. Иигэжэ бэлшэ[...] һэлгэжэ, малаа [...] хада, ногоониинь хээзэ[...] тунга байдаг ха [...] Мүн үнеэдээ һүниин һа[...] дэ бэлшээнэбди. Ила[...] һоно, илааһанай оло[...] энэ хугасаада һүниин [...] шээри һайнаар эмхидх[...] һаа, һүн ехээр һаагдах[...] Тиихэдэ үнеэдээ саг [...] уһалжа байха хэрэгтэй.

Һайн шанартай һү туш[...] ха хэрэг манай шухала [...] рилгонуудай нэгэн бо[...] Шэнэ ГОСТ-ын ёһоор һ[...] шанартай һү гүрэндэ т[...] даг болохын тула совх[...] мнай ехэ хүдэлмэри [...] даа. Һү хүргэхэ тусхай [...] ра, шанарыень шалгаха [...] боратори түхеэрэгдэ[...] Сэбэр һү һаахын тула һа[...] шад ехэ оролдолго гар[...] Эдэ бүгэдын ашаар туша[...] дадаг һүнэй шанар ни[...] һайжараа.

Гэбэшье һаагдаһан һ[...] мнай 10 шахуу [...] шанарай талаар мүнөө[...] эрилтэдэ [...] Тиимэһээ сэбэр, гаша[...] һү тушаадаг болохо хүд[...] мэреэ саашадань улам [...] наар эмхидхэхэ ёһото[...] Ажалай ашаг үрэ болон [...] нарые дээшэлүүлхэ [...] уряатай арбадахи табан [...] най тиимэ эрилтэ табина[...] юм.

Зунай үедэ һү ехээр [...] хын түлөө тэмсэл түлэг[...] даа. Хэрбээ ёһотоор ор[...] һаа, үнеэдэй ашаг шэ[...] улам дээшэлүүлжэ бол[...] саг үшөө үрдамнай г[...] Малай тэжээлэй талаар [...] хэдэжэ, түрүүшын ха[...] жэлдэ һү һааха түс[...] нэгэ бага дутуу дүүр[...] Ярууны аймагай аж[...] нууд зунай таарамжата[...] гасаада эгээл үндэр дүн[...] дые туйлаха, һү һаалга[...] гээгдэлһээ гараха уял[...] болоно. Энэ хамтынгаа [...] рилгые бэелүүлгэдэ ма[...] гүүртын коллектив хуб[...] оруулхал байха.

Г. МУХАРХАНОВ.
Ярууны совхозо[й] һаалиин фермые даагш[а]

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ОРДЕНТО ТОКАРЬ

КПСС-эй XXV съездын боложо дүүрэһэнһээ хойшо яһала ехэ саг үнгэрбэ. Түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын хахад жэл үнгэржэ, түүхын хуудаһан боложо бэшэгдээ. Улаан-Үдэ хотодохи Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор-бүтээлгын заводой коллектив энэ табан жэлэй түрүүшын зургаа һарын даабарие болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Заводой хүдэлмэришэд табан жэлэйнгээ даабарие болзорһоонь урид дүүргэхэ уялга абанхай. Үйлэдбэриин хэмжээнэй талаар түсэб — 4 жэл 11 һара соо, товарна продукци үйлэдбэрлэн гаргажа, худалдаха түсэб 1980 оной декабриин 29-дэ дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Эндэ ажалай түрүүшүүл олон. Механическа цехэй суута токарь Владимир Федорович Шумилов эдэнэй нэгэн болоно. Тэрээн тухай, ажалайнь амжалтанууд тухай эндэ хөөрэхэмнай.

* * *

ВЛАДИМИР ФЕДОРОВИЧ Шумилов дүшөөд наһанай, набтаршаг аад, хүдэр бэетэй, урихан шарайтай, хурса һонор харасатай, түбшэн даруу хүн юм. Тэрэ арбан гурбан жэлэй урда тээ заводто хүдэлхэеэ һурагшаар ороһон байгаа. Ажалайнгаа намтарай эхин тухай Владимир Федорович иигэжэ хөөрөө һэн:

— Токарнин мэргэжэл тухай яһала дуулаһаншье һаа, токарна станогой дэргэдэ ошожо, зэр зэмсэгүүдыень гартаашье барижа үзөөгүй хүн ябааб. Талаантай байгааб гэжэ һанагшаб. Бэрхэ токарь Михаил Мухин (хожомынь тэрэ наһа барашоо һэн даа) ехэ оролдолго гаргажа, бүхы сүлөө сагаа намда зорюулжа, мэргэжэлдээ һургаа һэн. Би энээнииень хэзээдэшье мартахагүйб...

Энэ хүндэ ажалай амжалта хүрэһөөр лэ ерээ бэшэ. Түрүүшээр даабаряа дүүргэжэ ядадаг һэн. Тэед тэрэнэй хүсэл зориг, эрмэлзэл ехэтэй байлга эдэ бүхы талаар горитой туһалдаг һэн.

Эдир залуу наһандаа һургуулида һуража бираагүй байһанаа эгээл эндэ халаглаба. Тээд тэрэ хожомдоогүй байгаа. Орёо нарин детальнуудай чертежые, тодо нарин зурагуудые ойлгохын тула мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, һургуулида һурахые шиидэ һэн. Тиин Владимир сүлөө тухаяа оложо, заводойнгоо дэргэдэ нээгдэһэн үдэшын һургуулида һуража, табадахиһаа арбан нэгэдэхи класс хүрэтэр һуража дүүргэһэн байгаа. Энэ үе соо техническэ эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлгын курсада һураа. Эдэ бүгэдын ашаар Владимир Шумилов үндэр мэргэжэлтэй, дүршэл ехэтэй табадахи разрядай токарь болонхой.

Сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө һанал бодолые, хүсэл эрмэлзэлые ехэл хүндэлдэг, тоошоодог хүн юм. Тэрэ өөрынгөө мэдэһэн юумэ заабол хубаалдадаг, нүхэдгөө туһалхал гэжэ оролдожо ябадаг.

1967 он — Агуу Октябриин 50 жэлэй ойн жэл тэрэнэй намтарта бүхөөр бэшэгдэнхэй. Ойн баярай жэлдэ В. Ф. Шумилов абаһан үндэр уялгануудаа түрүүшүүлэй тоодо амжалтатайгаар дүүргэхэ зуураа, хуби заяагаа Коммунис партитаяа холбожо, КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар ороһон байгаа.

Предприятида шэнэ юумэ нэбтэрүүлгэдэ тэрэ бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ элсүүлдэг юм. Технологическа шэнэ лини тодхолгодо, үйлэдбэридэ оньһон техникэ, автоматика болон продукциин шанарые хинан хүтэлбэрилхэ гурим (КСУКП) нэбтэрүүлгэдэ коммунист Шумилов горитой анхаралаа хандуулдаг байна.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабарие Владимир Фёдорович багша Ленинэй түрэһөөр 105 жэлэй ой болотор — 1975 оной апрелиин 22 болотор дүүргэхые уялгалаад, хэлэһэн үгэдөө хүрөө һэн.

Тиин КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ заводойнгоо коллективэй ажалай вахтада жагсахада, түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабарие 1975 оной июлиин 1-һээ түрэл Коммунис партиингаа XXV съездын нээгдэтэр дүүргэхэб гэһэн уялга нүхэр Шумилов предприятиингаа хамтын суглаан дээрэ абаа бэлэй. Коммунист, хүдэлмэришэн түрэл партиингаа дээдэ хуралдаае ажалай ехэ бэлэгүүдээр угтахые шармайн, бүри шэн габьяатайгаар ажаллажа, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые 1975 оной декабриин 30-да дүүргэжэ, ажалай амжалтын үшөө нэгэ үндэр дабаа гаталһан байгаа. Тээд энээнһээ ехэ ажалай бэлэг гэжэ юун байхаб даа. Һайн эдэбхи үүсхэл түргөөр дэмжэгдэдэг, дали жэгүүр ургадаг гээшэ. Тиигэжэ энэ үнэтэ үүсхэлыень заводой 349 хүн дэмжэһэн юм.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй дүнгүүдээр Владимир Фёдорович Шумилов заводойнгоо Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэһэн байгаа. 1973 болон 1975 онуудай социалис мүрысөөндэ илажа гараһан намтартай. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй ударник гэһэн тэмдэтээр шагнагданхай.

— Онол шадабаритай, ажалайнгаа саг зүбөөр хубаарилһанай, хүдэлмэридөө түрүү технологи нэбтэрүүлһэнэй ашаар амжалта туйлана гээшэ гүб гээд һанагшаб, — гэжэ суута токарь хөөрэнэ. — Ажалдамни ондоо нюуса байхагүй.

В. Ф. Шумиловай ажаллажа байхыень харахада, абьяас ехэтэйень хүрэһөөр лэ ойлгохоор. Тэрэ бүхы ухаан бодолоо, хүсэ шадалаа хэжэ байһан хэрэгтээ сүм зорюулдаг хүн юм.

Заводто хүдэлжэ байха үедөө нүхэр Шумилов 18 хүниие мэргэжэлдээ һургажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаһан байха юм. Түрүүшын һурагша Владимир Суворов заводойнгоо Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнхэй. Һурагшаднингаа ажалай амжалтануудаар тэрэ урмашан баярладаг. Хүниие шэнэ мэргэжэлдэ һургажа, намтарайнь эхи табилсахаһаа ехэ баяр жаргал байха юм аал!

— Владимир Фёдорович һубэлгэн ухаатай, шэнэ юумэ зохёохол гэжэ ябадаг хүн даа. Ямар нэгэ шэнэ бодол толгойдонь түрэбэл, һуулгадаг байлгадаггүйгша гээбы. Юрэдөөл, уралан наринжуулгын олон дурадхал оруулжа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ, — гэжэ механическа цехэй начальник Владимир Архипович Павленко хөөрөө пэн.

Үнэхөөрөөшье, тинмэ. Һүүлэй хоёр жэл соо нүхэр Шумилов уралан наринжуулгын гурбан дурадхал оруулаа. Эдэнь жэлдээ 2.500 түхэригэй экономическа ашаг үрэ үгэһэн байна.

Владимир Фёдорович хамта ажалладаг нүхэдэйнгөө туһаламжа, дэмжэлгэгүйгөөр иимэ ехэ амжалта туйлаагүй юм ааб даа. Үнэтэ үүсхэл эдэбхи гаргадаг түрүү хүдэлмэришэд цехтэнь олон. Александр Доржиевич Галсанов, Сергей Васильевич Ольховатский болон бусадай үльгэр жэшээе тэрэ дэмжэдэг байна Тодорхойлон хэлэхэдэ, токарь Ольховатский бүхы арга боломжоёо хаража үзөөд, арбадахи табан жэлэй түсэбые 3,5 жэл соо дүүргэхэ уялга абаа һэн. Мүнөө завод дотор 59 хүн, тэрэ тоодо коммунист Шумилов энэ һайн һайхан үүсхэл дэмжээд байнхай. 1977 оной даабарие тэрэ байгша оной июлиин арбаадаар дүүргэбэ. Тиимэһээ арбадахи табан жэлэйнгээ даабарие бүришье урид бэелүүлхэ аргатай.

В. Шумилов ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэрэ цехэй һурган хүмүүжүүлэгшэдэй Соведэй гэшүүн, цехэй партгрупорг юм. Алдарта токарь политическэ һуралсалда ябажа, эрдэмээ дээшэлүүлдэг байна.

Геолого-физическэ экспедицидэ хүдэлдэг Галина Алексеевна һамгаииинь нүхэрэйнгөө ажалай амжалтада сэхэ хабаатай. Энэнышье гайхалтай бэшэ. Инаг хайрата нүхэрэй үнэн үгэһөө, али бүхы дэмжэлгэһээ үлүү ехэ туһаламжа үгы ёһотой. Энэ эбтэй эетэй бүлэдэ хүдэр хоёр хүбүүд ургажа байна. Сүлөө сагтаа Шумилов хүбүүдтээ номоо үзэхэдэнь туһалдаг, өөрөө ном уншаха, кино хараха дуратай хүн юм.

Үнэн шударгы ажалайнгаа түлөө суута токарь В. Ф. Шумилов Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй медаляар, 1973 оной социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр Ленинэй орденоор шагнагдаа.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ СУУРЯАН

(Редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

...тагай һайхан нажарай ...-июль һара дүүрэбэ. ...ай нийтын адууһа ма... ...шаг шэмые дээшэлүүл... ...эгээл таатай үе саг ...та. Эгээл энэ үедэ рес... ...ын малшад ехэ мяха, ...мда сэнтэйгээр абахын ...о социалис мүрысөө үр... ...р дэлгэрүүлдэг заншал... Захааминай аймагай ...Р-эй 50 жэлэй ойн нэ... ...тэ совхозой мал адуу... ...дай. Улаан-Үдын аймa... «Маяк» колхозой Бур... ...вскэ фермын һаалиша... ...үсхэлээр энэ зундаа тии... ...мүрысөөн дэлгэрһэн бай... ...эрэндэ хэдэн зуугаад ...шад. һаалишад хабаадал...

...мал адуулагшад болон ...шадай социалис мүры... тухай олон тоото бэшэг ...энэ һара соо редакцида ... Хурамхаанай. Яруу... Хяагтын, Мухар-Шэбэ... Сэлэнгын болон бусад ...уудай мал ажалай хү... ...рилэгшэд эршэтэ ажа... ...онсо шалгарна. Рес... ...ка дотороо үүсхэл гар... — Захааминай аймa... Баян-Гол нютагай мал ...гшад, Улаан-Үдын ай... «Маяк» колхозой һаа... ...хэлэһэн үгэдөө хүрэ... ...хүдэлжэ байнхай. Тэдэ... июнь-июль һаранuудай ...даабаринуудые ам... ...тайгаар дүүргээ. Энээ... манай газетэдэ толи... ...он мэдээсэлнүүд элир... ...н харуулна.

...еспубликын промышлен... предприятинуудта, барил... ...ба транспортын эмхи... ...тэ КПСС-эй XXV съез... ...түүхэтэ шиидхэбэринүү... бодото дээрэнь бэелүүл... түлөө дэлгэрһэн социа... мүрысөөн улам эршэдэ... Улаан-Үдын олохон пред... ...тинууд, тэрэ тоодо нарин ...ын комбинадай, прибор ...алгын, «Теплоприбор», бүтээлгын, «Электро...», локомотив-вагон ...барилгын заводуудай, Зэдын вольфрам-молиб... ...комбинадай, Бага-Хол... ...жоной уурхайн, бусад предприятинуудай кол... ...тивүүд июль һарада про... ...үйлэдбэрилхэ, худал... ... түсэбөө амжалтатай... дүүргээд, ажалайнгаа ...е һуладханагүй. Эдэ бү... ...тухай баһал олон мэдээ... редакцида орожо, газе... хуудаһануудта толилог...

...ургаха, шалгаха, ту... ...» гэһэн гаршагтай го... ...хон корреспонденци га... ...мнай июлиин 22-ой но... ...толилогдоо һэн Авто... — КПСС-эй Кабанскын ...комой секретарь **М. Лу...ов.** Энэ аймагта кадр... ...ые һурган хүмүүжүүлхэ ...алда тон ехэ анхарал ...улагдажа, партийна ор... ...цинуудай үдэр бүриин ...алда абтанхай. Энэ ...алаар туйлагдаһан дүр... түрүүшын амжалтанууд ...а автор һонирхолтой... ...хөөрөө. КПСС-эй Зэдын ...комой секретарь **В. Тро...** «Ажалай эршэ — ...эл. һэшхэлһээ» гэһэн ...ья баһал олоной анхарал ...һан байгаа ёһотой.

...лаан-Үдын Ленинэй ор...то локомотив-вагон заһа...лгын заводой слесарь, ...С-эй XXV съездын деле... **Г. Бадмаев** манай газе... хүдэлмэридэ эдэбхитэй... гээр хабаадалсадаг болонхой. «Коммунистын уялга ехэшье, харюусалгатайшье» гэһэн нүхэр Бадмаевай корреспонденци газетымнай июлиин 25-най номерто толилогдоо. Түрэл партиингаа ээлжээтэ съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө заводто ямар ажалай ябуулагдажа байһан тушаа, коммунистын уялга тухай автор дэлгэрэнгыгээр бэшээ. Тэрэнииень газетэдэ толилһонойнгоо һүүлээр **«Партийна ажабайдал: коммунист ба тэрэнэй уялга»** гэһэн шэнэ гаршаг бии болгохо гэжэ редакци шиидэбэ. Энэ гаршаг доро толилогдохо бэшэгүүд редакцида орожо эхилээ. Дээрэ хэлэгдэһэн асуудалаар өөһэдынгөө һанал бодол газетээр дамжуулан хэлэхыень коммунистнуудта редакци хандана.

«КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» гэһэн гаршаг заншалта болонхой. КПСС-эй райкомуудай, партийна эхин организацинуудай I секретарьнар, советскэ, ажахын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд шухала асуудалнуудаар статья, корреспонденцинүүдые бэшэжэ, дурсагдаһан гаршаг доро толилуулна. Июль һарадашье хэдэн горитой статья манай газетэдэ гаргагдаа. Тэдэнэй дундаһаа Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой парткомой секретарь **Ц. Галсановай** «Хододоо түрүү» гэжэ корреспонденци удха һайнтайгаар, олондо ойлгосотойгоор бэшэгдэһэн байгаа.

«Минии табан жэл — минии арга боломжо» Иимэ шэнэ гаршаг июнь һарада газетымнай нэгэдэхи хуудаһанда бии болоо һэн. Дурсагдаһан гаршаг доро гол түлэб жиирэй хүдэлмэришэд, колхознигуүд, барилгашад өөһэдынгөө һанамжа дурадхалнуудые хэлэхэ зуураа, хубиингаа табан жэлэй даабарие болзорһоонь урид дүүргэхын тула ямар нөөсэ, арга боломжонуудые хэрэглэхэ байһан тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэнэ. Улаан-Үдын Ленинэй ордено локомотив-вагон заһабарилтын заводой слесарь **Н. Викторов,** Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой һаалишан, партиин райкомой гэшүүн **Х. Буянтуева** гэгшэдэй һонирхолтой корреспонденцинүүд дурсагдаһан гаршаг доро толилогдобо. Тэдэнэр өөһэдынгөө ажал хэрэг, саашанхи зорилгонууд тушаа тодорхойгоор хөөрэһэн байна.

Тиихэдэ **«Манай үеын хүн», «Соёл культурын һонин»** гэһэн шэнэ гаршагууд бии болгогдоод, газетын хуудаһануудта ёһото һууринуудаа эзэлбэ. Ажалша бэрхэ хүнүүд тухай, табан жэлэй баатарнууд тушаа, тэдэнэй сэдьхэлэй бодол, саашанхи зорилгонууд тухай очеркнууд, зураглалнууд түрүүшын гаршаг доро толилогдоно. Республикын хото городуудта, хүдөө нютагуудта боложо байһан соёл культурын һонинууд тухай тобшо мэдээсэлнүүд нүгөөдэ гаршаг доро тунхаглагдана.

Тингэхэдээ газетымнай хуудаһануудта хэдэн шэнэ гаршаг бии болгогдобо гээшэ. Тэдээн доро толилогдохо корреспонденцинүүдые, статьянуудые, тобшо мэдээсэлнүүдые бэшэжэ, газетын редакцида эльгээхыень уран зохёолшодто, олон тоото эдэбхитэдтээ, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдтээ найданабди.

Республикын колхоз болон совхозуудта нийтын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһа эхилэнхэй. Энэ хүдэлмэриин ямар ехэ удха шанартай байһаниинь булта ойлгосотой. Сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье һаа, тэжээл бэлэдхэлгые түргөөр, һайн шанартайгаар үнгэргэхын тула хүдөөгэй ажалшад үсэд шангаар тэмсэжэ байна. Энэ асуудалаар олон бэшэг, мэдээсэлнүүд газетэдэ толилогдоо, саашадаашье тиимэ бэшэгүүд редакцида орохо бээз гээд найдагдана.

Манай ороной түрүү механизаторнуудай, Кубанииин таряашадай жэшээгээр социалис мүрысөөн улам үргэнөөр дэлгэрнэ. Энэ мүрысөөндэ республикымнай механизаторнууд оролсохоор бэеэ зэһэнхэй гээд редакциин почто элирхэйлэн харуулна. Хүдөө нютагуудта арбадахи табан жэлэй түрүүшын таряа хуряалга һаяар эхилхэнь. Энэ хүдэлмэридэ бэлдэлгэ мүнөө түлэг дундаа ябуулагдана. Таряашад болон механизаторнуудай эршэтэ ажал тухай олон тоото материал редакцида орохо гээд хүдөө бэшэгшэдтээ, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ редакци найдана. Тиигэхэ зуураа малшадай габшагай ажал тухай мартажа болохогүй юм ааб даа.

Үнгэрэгшэ июль һарада хамтадаа 306 бэшэг редакцида ороһон байна. Энэмнай июниинхиһээ хэдэн бэшэгээр олон болоно. Редакцида ороһон бэшэгүүдэй олонхинь газетын хуудаһануудта гаргагдаа. Тиихэдэ май, июнь һаранuудта газетэдэ толилогдоһон шүүмжэлхы корреспонденци ба бэшэгүүдтэ нютагай хүтэлбэрилхы организацинуудһаа харюунууд ерэжэ, тэдэнэй мүрөөр абтаһан хэмжээнүүд тухай уншагшадта мэдээсэгдэһэн байна.

Гэхэтэй хамта газетэдэ тунхаглагдаһан шүүмжэлхы корреспонденци, бэшэг бүхэндэ саг соогоо харюу абтана гэхын аргагүй. Энэ хэрэг үшөө дутагдалтай байһаар. Жэшээнь, энэ жэлэй май һарын гурбадахи арбан хоногто шүүмжэлхы 3 корреспонденци манай газетэдэ толилогдоо һэн. Тэдэнэй мүрөөр хэмжээ абахын тулада Зэдын, Яруунын аймагуудай хүтэлбэрилхы организацинуудта редакци хандаһан юм. Теэд ямар хэмжээнэй абтаһан тухай мэдэхын аргагүй — мүнөөшье болотор редакци харюу абаагүй.

Ажалшадай бэшэгүүдтэ анхаралтайгаар хандаха тухай асуудалаар КПСС-эй Центральна Комитет май һарада тусхай тогтоол абаһан байна. Нютагай партийна, советскэ, профсоюзай организацинуудай ажалшадай бэшэгүүдэй үндэһөөр ямар хүдэлмэри ябуулха байһан тушаа тэрэ тогтоол соо хэлэгдээ. Дээрэ дурсагдаһан аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд энээнһээ бодото тобшолол хэхэ бээз гээд найдагдана.

БУРЯАД ҮНЭН
АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮД

АХА НҮХЭДЭЙ АША ТУҺААР

«Эдир залуу хүбүүд, басагадые ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэг хадаа партиин ба комсомолой организацинуудай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн байгаа, байнашье», — гэжэ ВЛКСМ-эй XVII съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев онсолон тэмдэглэһэн байгаа.

Энэ шухала асуудал Саянай совхозой Улаан-Горхоной һаалиин фермэдэ тон зүбөөр шиидхэгдэнэ гээ һаа, алдуу болохогүй байна. Тус фермын комсомол-залуушуулай коллектив хододоо амжалтатай һайнаар ажаллажа, хараалагдаһан түсэб, социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэнэ. Юһэдэхи табан жэлдэ һү абаха түсэбөө энэ фермын һаалишад болзорһоонь 4 һара урид бэелүүлээ һэн. Коллективэй табан жэлэй түсэб урагшатайгаар дүүргэлгэдэ залуу һаалишад Д. Д. Хайхаранов, С. С. Манзаракшеева, С. И. Сыденова, Р. А. Пархаева, Н. Д. Молхоева, М. С. Гергеева болон бусад горитойхон хубитаяа оруулаа.

Эдэ амжалтануудай эшэ үндэһэн хаанаһааб гэһэн асуудал хүн бүхэнэй толгойдо түрэжэ болохо. Эгээл эндэ һурган хүмүүжүүлгын аша туһа тухай хөөрэхэ хэрэгтэй болохо. Улаан Горхоной комсомол-залуушуулай һаалиин фермые залуу коммунист В. Р. Сыденов ударидадаг юм. Залуу үетэниие аха нүхэдэй ажалай дүршэл дээрэ һургаха, хүмүүжүүлхэ асуудалда фермые даагша үдэр бүриин анхарал хандуулна. Тиигэхэ зуураа коллективэй ажалые шадамараар эмхидхэжэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхын тула ехэ оролдолго гаргана. Эдэ бүгэдэ ажалдань һайн нүлөөтэй байдаг.

Олон жэлэй хугасаада энэ фермэдэ ажаллажа, дүршэл шадабаряар баян болоһон Р. Хайхаранова, Д. Баторова, Д. Булгутова болон бусад һаалишанай мэргэжэл шэлэһэн залуу хүбүүд, басагадта саг үргэлжэ туһалжа, энэ ажалай нюусануудые тайлбарилан ойлгуулдаг байна. Тингэжэ тэдэнэр залуу һаалишадай ёһотой һурган хүмүүжүүлэгшэнэр боложо, баян дүршэлөө дамжуулан үгэнэ. Мүнөө дүршэлтэй һаалишадай — хүмүүжүүлэгшэдэн һурагшад өөһэдынгөө багшанарай нэрэ солые унагаангүй, бүри дээрэ үргэн ябажа шадаха байһанаа ажал хэрэгээрээ баталан харуулна.

Совхозой дүршэлтэй һаалишадай нэгэн Ринчин Сыреторовна Хайхаранова Жэмһэг тосхоной хүн зон һайн мэдэдэг, хүндэлдэг юм.

Энэ нүхэр үндэр наһатай боложо, пенсидэ гаранхай. Гэбэшье, тэрэнэй Улаан-Горхоной фермэдэ хүдэлхэ үедөө мэргэжэлдээ һургажа, ажалай арюун замда гаргаһан залуу нүхэдынь багшынгаа наһанай хэрэгые үргэлжэлүүлэн, магтаалтай һайнаар ажаллана. Ёһотой һурган хүмүүжүүлэгшэ гансал малшанай мэргэжэлдэ һургаад хизаарладаггүй, һурагшынгаа ажабайдалай асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэдэнь туһалалсадаг юм. Энэ талаар нүхэр Хайхаранова олохон залуушуулда таатай зүбшэл, заабари үгэһэн байха.

Һаалишанаар хүдэлжэ байха үедөө Ринчин Сыреторовна өөрынгөө мэргэжэлдэ бага Доржо хүбүүгээ һургаһан юм. Мүнөө Доржо Хайхаранов эжынгээ хэрэгые үргэлжэлүүлэн, нэрэ солыень бүри суурхуулжа ябана. 1975 ондо Доржо һаамхай үнеэн бүриһөө 3.611 килограмм һү абажа, аймаг соогоо түрүүлэн, 3 мянганай дабаа дабажа гараба. Тингэжэ залуу һаалишан Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэһэн байгаа.

Байгша оной март һарада Доржо Хайхаранов Москва хотодо үнгэрэгдэһэн РСФСР-эй хүдөө ажахын залуу түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадалсажа, шэнэ урма зоригтойгоор ажал хүдэлмэридөө ороһон юм. Энэ жэлэй түрүүшын хахадай түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. Энэ үе соо үнеэн бүриһөө 1700 гаран килограмм һү абаа. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн тэрэнэй үүсхэлые аймагай бүхы ажахынуудай һаалишад хани халуунаар дэмжэһэн байна. Фермэдэ һая ерэһэн залуу үетэниие ажалайнгаа дүршэлдэ һургана, таатай зохид зүбшөөлнүүдые үгэнэ.

Иигэжэ Саянай совхозой Улаан-Горхоной фермэдэ һурган хүмүүжүүлгын хүдэлөөн жэлһээ жэлдэ үргэдэжэ, шэнэ үеын халаание хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горитой нүлөө үзүүлнэ. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатай дүүргэхын тула эндэхи комсомол-залуушуулай коллектив шармайн оролдожо байнхай.

Г. БАЛДУЕВ,
хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзан Түнхэнэй райкомой түрүүлэгшэ.

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын автобазын гурбадахи автоколонно Зүүн-Сибириин түмэр замай Таловка станцида байрладаг юм. Тус автоколонныи коллектив баригдажа байгаа Байгал-Амарай түмэр замай Буряадай участогай нютаг бүхэндэ барилгын материал, бусад зүйлнүүдые шэрэдэг байна. Жолоошодой харгы зам хүндэшье, холошье, бэрхэшээлтэй участогуудшье дайралдана. Эгээл эндэ тэдэнэй мэргэжэл шадабари шалгалтада ороно гээшэ. Юрий Писемский энэ автоколонныи эмхидхэгдэһэнһээ хойшо эндэ хүдэлжэ, ашаа шэрэхэ һара, квартал бүхэнэй даабарие үлүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Урал-375» түхэлэй автомашинын жолоошон Юрий Писемский.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Һайн хүнүүд тухай

ҮНДЭР НЭРЭДЭЭ ХҮРЭМӨӨР

Анфиза Максимовна Седых Закаменск хотын мяханай комбинадта 15 жэлэй хугасаада таһалгаряагүй хүдэлнэ. Даабарита ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, компрессорщигэй мэргэжэлые эрхим һайнаар шүдалаа. Предприятиингаа компрессорнэ цехтэ «ДАУ-80», «Павел-80» түхэлэй оньһон түхеэрэлгэнүүдые шадамар бэрхээр хүдэлгэжэ, түүхэй мяха һайнаар хадагалха хэрэгые найдамтайгаар хангадаг байна.

Комбинадай хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Нүхэр Седых цехэй коллектив сооһоо ондо шалгаржа, социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Һара, квартал бүхэнэй түсэбтэ даабарие хододоо үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай Анфиза Максимовна коммунис ажалай ударнитай нэрэ солодо хүртэһөөр үнинэй юм. Энэ үндэр нэрэдээ хүрэмөөр хүдэлнэ.

Намартаа адууһа мал тон олоор үүсэлэгдэдэг гээшэ. Компрессорнэ цехэй коллектив ажалай энэ хаһада һайнаар бэлдэжэ байнхай. Хүйтэ «үгэдэг» түхеэрэлгэнүүдээ сэбэрлэнэ, заһабарилна. Эндэ Анфиза Максимовна баһал бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ.

Нүхэр Седых коллективай нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Профсоюзай завкомой гэшүүнээр һунгагдажа, ажалшадай этигэл найдабари гүнсэд һайнаар харюулхын тула бүхы шадалаараа оролдоно. Тиигэжэ коллектив соогоо хүндэтэй болонхой.

С. ШАГДУРОВ,
мяханай комбинадай хүдэлмэришэн.
Захааминай аймаг.

ЗОНОЙ ДУНДА ХҮНДЭТЭЙ

Ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай филиал Тээгдэ тосхондо бии юм. Тэндэ олон хүн хүдэлжэ, ажалшадай захилаар хубсаһа оёдог, бусад хэрэглэмжыень хангадаг байна. Филиалай хүдэлмэришэдэй дунда үдэр бүриин даабарие үлүүлэн, һайн шанартайгаар дүүргэдэг хүнүүд олон. Тэдэнэй тоодо Д. Д. Дарижапова оролсоно.

Энэ нүхэр тус предприятида удаан саг соо оёдолшоноор хүдэлжэ, ажалай һайн дүршэлтэй болонхой. Хүнүүдэй захилые саг болзортонь дүүргэжэ, мүнөө үеын моодоор гоё һайхан хубсаһа оёхо хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг заншалтай. Тэрэнэй гараар оёгдоһон хубсаһан хододоо һайн шанартай байдаг юм. Тингэжэ нүхэр Дарижапова коммунис ажалай ударнитай нэрэ солодо хүртэнхэй.

Нүхэр Дарижапова бэрхэ оёдолшон юм. Тэрэнэй хубсаһа оёжо һуухыень харахадаа, хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ баясхалан түрэхэдэл гэдэг. Захил хэһэн хүнүүдтэ налгай илдамхапаар хандадаг, — гэжэ Тээгдын хүн зон хөөрэлдэдэг болонхой.

Оёдолшон Дарижапова арбадахи табан жэлэй түрүүшын оной түрүүшын хахадай түсэбтэ даабарие үлүүлэн дүүргээ һэн. Июль һарадашье эрхимээр хүдэлжэ гараа.

Ц Х. ГОМБОДОРЖИЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.
Хоринн аймаг.

...АМАРАЛТАДАШЬЕ ҺАА...

...Элхиин авто-заһабарил... ...заводой хашаагай үүдэн... ...ажаал хүнтэй үглөө ...уулзажа болохот. Үн... ...наһатай энэ нүхэрнай ...дайнай ветеран Анд... Петрович Сергеев гээшэ. ...амаралтада үнинэй га... ...е һаа, заводойнгоо ...коллективтэй хахасаха ...үй, ажаллажал бай...

...Нарин нягта, даалгаг... хүдэлмэриеэ түргэн ...эдхидэг, эдэбхи үүс... хүн юм даа гэжэ ...Сергеевые тус заво... ...партийна организациин ...тарь И. В. Корчагин ...а һэн.

...үлээрнь заводой кузнеч... ...совочно цехэй дүршэл ...ажалша бэрхэ сле... нүхэр Сергеевтэй яаха ...уулзаха гэһэн бо... толгойдом түрэжэ, тэ... ...эй хөөрэлдөө бэлэйб. ...цехэи хүдэлмэришэдэй ...хүнгэн бэшэ. Үдэр бү... тэдэнэр халуу сорьёхо ... пеэшэнүүдэй ха... ...зогсожо, хүдэлхэ баа... ...болодог. Эндэ ехэнхидээ ...һайтай хүнүүд. залуу... ...ажаллана. Үлбэршэг ...эй хүнүүд эндэ удаан ...ажа тэсэхэгүй бшуу. ... нүхэр Сергеевэй ...цехтэ удаан саг соо хү... ...байһаниинь гайхамаар ...

Андрей Петровичой ажа... ...дал хүнгэн бэшэ байгаа. ...хүдэлмэришэнэй булэ... ...түрэһэн хүбүүн бага бал... ...наһанһаа хүндэ ажалай ...тантай» танилсаһан юм. ...охон болоходоо, Улаан... ...паровоз-вагон бүтээл... ...заводто орожо, Эсэгэ ...оо хамгаалгын дайнай ...итэр хүдэлһэн намтартай 1941 ондо һайн дураараа тэрэ фронт мордожо, эрэлхэг зоригтойгоор Эхэ ороноо хамгаалалсаа һэн. Гвардейскэ 81-дэхи дивизиин сэрэгшэ Сергеев Кенигсберг хото хүрэтэр дайнай гал түймэр соогуур ябалсаа. Эгээл эндэ хоёрдохиёо хүндөөр шархатажа, дайнай дүүрэтэр госпитальдо аргалуулха баатай болоо һэн. Мүнөөшье болотор хуушанай фронтовик гитлеровецүүдэй эшээн байһан Берлин хото абалгын һүүлшын тулалдаанда хабаадаха аргагүй байһандаа голхордог.

— Амаралтада гараа хаюмта. Һанаа амар амархаяа янат? — гэжэ Андрей Петровичһоо асуубаб.

— Ажалгүй һуужа шаданагүйб даа, — гэжэ тэрэ харюусаба. — Шадал соогоо түрэл заводтоо ажаллаха хүсэлэнтэйб. Ажалай һүүлээр гэртээ ошоод һуухадаа, һанал бодолни тэгшэ байдаг.

Нүхэр Сергеевэй хэлэһэн эдэ үгэнүүдые ойлгожо боломоор. 13 жэлэй туршада цехэйнгээ үүдые үглөө бүри татан орожо, хоёрдохи гэр мэтээр һанажа ябадаг энэ нүхэр заводгүйгөөр, хамта хүдэлдэг нүхэдгүйгөөр өөрынгөө ажабайдал огто мэдэрнэгүй бшуу.

Һаяхан А. П. Сергеевэй ажабайдалда баяртай нэгэ ушар болобо. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай ёһоор Элхиин авто-заһабарилгын заводой директор К. С. Калиниченко баяр ёһололой оршон байдалда энэ нүхэртэ «Ажалай ветеран» гэһэн медаль барюулба. Тэрэнь ажалай, дайнай бусад олон медальнуудтай хамта үбсүүень шэмэглэн гоёоно. Энэл даа ажалша хүнэй намтар.

Л. ВИЛЬМОВА.
Загарайн аймаг.

100 ҮДЭРТЭ — 100 КИЛОГРАММ

НОГООНОЙ ШЭМЭТЭЙДЭ

Зунай ногооной шэмэтэйдэ адууһа малай бэлшээрие зүбөөр эмхидхэжэ, хямда сэнтэй мяха ехээр абаха гэһэн Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой малшадай үүсхэлээр республикын колхоз, совхозуудта социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ һэн. Энэ мүрысөөндэ Хурамхаанай аймагай Гааргын совхозой малшад эдэбхитэйгээр оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан байгаа. Тиигэжэ холын бэлшээридэ гаргагдаһан үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртэ дунда зэргээр 900 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ гэжэ шиидэһэн юм.

Нийтын мал ажалда удаан саг соо хүдэлжэ, дүй дүршэл ехэтэй болоһон, үйлэдбэриин һайн үрэ дүнгүүдые туйладаг малшад Гааргын совхоздо олон. Тэдэнэй тоодо Василий Дугарович Гатапов оролсоно. Механизатор мэргэжэлтэй энэ нүхэр хэдэн жэлэй саада тээ малшан болоо һэн. Ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, түсэбтэ даабаряа заабол дүүргэхые хүсэжэ ябадаг хүн.

Нүхэр Гатапов гэр бүлоорөө 309 толгой эбэртэ бодо мал мүнөө харууһална. Бэлшээриинь газар тунга ногоотой, тунгалаг сэбэр гол горходтой. Тэжээлэй дабһаар хангагданхай. Зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртэ 900 граммаар нэмээхэ зорилго табиһан байгаа. Тиигэжэ үхэр бүхэниие 350 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр энэ намартаа гүрэндэ тушааха зорилготой.

Абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула Гатаповтан малай бэлшээрие шадамар һайнаар эмхидхэжэ хүдэлөө. Бэлшээриингээ газарые хирэ-хирэ болоод һэлгэдэг, малаа саг соонь уһалдаг гуримтай. Һаяхан энэ гүүртын үхэрнүүд шэгнэгдэбэ. Тиихэдэ толгой бүриин шэгнүүр июль соо сүүдхэдэ 930 гаран граммаар ехэ болгогдоһон байба.

— Бэлшээриимнай газар яһала һайн, ногоониинньшье шэмэтэй даа. Август һара гаража, һэбшээтэй үдэрнүүд ерэбэ. Энэмнай малай таргалхада эгээл таатай саг гээшэ. Үхэрнүүдээ шадажал адуулаха хэрэгтэй. Тиигэбэл тарганшье, хямдашье мяхан абтаха. Уялгамнай дүүргэгдэхэл байха. — гээд Василий Дугарович Гатапов хөөрэнэ.

Дүршэлтэй малшанай хэлэһэн үгэнүүдтэ үнэншэмөөр.

Б. ДАРМАЕВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

„Буряад үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

«АЛДУУҺАА ҺУРГААЛ АБАНА ГҮ»

Иимэ гаршагтай шалгалтын бригадын материал манай газетын энэ оной июлиин 3-най номерто толилогдоһон байгаа. Республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Улаан-Үдын аймагай отделениин коллектив колхоз болон совхозуудай тракторнуудые, бусад техникэ заһабарилгада халирхайгаар хандана, хүдэлмэриин шанар муу байһаар. Тус отделениин цех, мастерскойнууд соо үйлэдбэриин культура сахигданагүй, ажалай журам һула гээд тэндэ шүүмжэлэгдэһэн байгаа.

«Шалгалтын бригадын материал соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб гэжэ элирүүлэгдэһэн байна. Тус асуудал коллективэй үйлэдбэриин, партийна эхин организациин суглаанууд дээрэ харагдажа, дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаба. Отделениин инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, техническэ хиналтын таһагайхидай ажалдаа халирхайгаар хандадаг байһанһаа иимэ дутагдалнууд дайралдаа гэжэ суглаанууд дээрэ сэхэ тэмдэглэгдэһэн байна.

Газетэдэ толилогдоһон корреспонденциин һүүлээр энэ асуудал республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй коллегиин заседани дээрэ харагдаһан байгаа. Аймагай колхоз, совхозуудай техникэ заһабарилгын шанар һайжаруулха талаар зохихо хэмжээ абадаггүй байһан отделениие эрхилэгшэ В. И. Максимов, МТМ-е даагша И. Ф. Цибулько, ахалагша инженер Н. С. Смирнов гэгшэдтэ шанга донгодолго, инженер-технолог И. Д. Борисовта донгодолго республиканска нэгэдэлэй коллегиин шиидхэбэреэр соносхогдобо. Тиихэдэ даабарита ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандажа, голодоһо гаргадаг байһан слесарьнууд Л. Коноваленков, Я. Думнов, Ф. Таеркин гэгшэд яла түлэхэ болоо» гээд «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Улаан-Үдын отделениин ахамад инженерэй уялга дүүргэгшэ Г. Шилин, парторганизациин секретарь И. Чебунин редакцида мэдээсэһэн байна.

Хурамхаанай аймагай түб һууринай тоһоной заводой түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн Булган Дамшоевна Сулаевае зураг дээрэ харанат. Энэ нүхэр тус заводто удаан саг соо хүдэлжэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсажа, коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэһөөр үнинэй.

Ф. СОРОКИНОЙ фото

ШЕФҮҮД ТУҺАЛНА

Республикын хүдөөгэй ажалшадай хүдэлмэриин эгээл харюусалгатай хаһа ерэнхэй. Тэдэнэртэ городой хүдэлмэришэд, алба хаагшад шадаал һаа ехэ туһа хүргэхые оролдоно.

Манай республикын хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управлениин коллектив Улаан-Үдын аймагай Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахые шефтээ абаһаар үнинэй юм. Һүүлэй үедэ управлениин 40—50 хүдэлмэрилэгшэ үдэр бүри хүдөөгэйхидтэ туһалхаяа ошоно. Тэдэнэй ажалые Дина Ароновна Безвиконная хүтэлбэрилнэ.

ОПХ-гай Каленово тосхондохи овощой ургамалнуудые буртаг ногооһоо сэбэрлэхэ ажалда хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд оролдосотойгоор хабаадалсаба. Тэдэнэй олонхинь бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаа.

Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ Ивалгын ОПХ-да ошожо, тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсаха зорилготой.

Г. ИЛЬИН,
хэлхеэ холбооной управлениин инспектор.

ХЭЗЭЭ БАНИТАЙ БОЛОХО БИБДИ?

Аяар 1926 ондо манай нютагта шэнэ ажабайдалай һаял мүндэлжэ байха үедэ Үшөөтэйдэ нийтын бани баригдажа, ариг сэбэрэй, элүүр энхын ёһотой гуламта болоһон юм. Тэрэ гэһээр 50 жэл үнгэрөө. Теэд тэрэ бани мүнөө хүдэлнэ гээшэ гү? Үгы даа, нийтын бани һүүлэй 4 жэлэй туршада хүдэлнэгүй. Тиимэһээ нютагай зон банимнай «намарай эхиндэ хүрэбэ, зунай халуунда гэдэбэ» гэжэ шог зугаа гаргадаг болонхой.

Нютагай айл бүхэн өөрын банигүй дээрэһээ хүн зон бэеэ угааха элдэб арга бэдэрхэ ушартай болоно. Петропавловска тосхондошье ошохо ябадал гарадаг. Тиимэһээ зунай сагта банияа һэльбэн заһабарилаад, үбэлдөө хүдэлгэдэг болгохо гэһэн эрилтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ, сомсоведэй гүйсэдкомдо хэдэн удаа табигдаһан байна. Колхознай баян болоо, шэнэ һайн бани барихашье аргатай. Теэд колхознигуудай эрилтэ мүнөөшье болотор дүүргэгдэнэгүй. Манай бэшэгэй газетэдэ толилогдоо һаа, колхозой хүтэлбэрилэгшэд, сомсоведэй гүйсэдком зүб тобшолол хэхэ аа гү?

Ц.Б. ЛАИДАПОВ,
Р. ЦЫРЕНОВ,
Ц.Д. ГАЛСАНОВ.
Зэдын аймаг.

ШАДАБАРИ ЕХЭТЭН ТОДОРБО

Эдеэ хоолой шанарые һайжаруулха, ажалшадай оруулһан туһатай зүбшэл, һайн дурадхалнуудые өөһэдынгөө ажалда хэрэглэхэ талаар ниитын эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэд анхаралаа табидаг болонхой. Хилээмэ баригшадай, кондитернуудай мэргэжэл, шадабари дээшэлүүлхэ зорилготой конкурс-харалганууд үнгэргэгдэдэг болобо.

Һаяхан Улаан-Үдэ хотодо хилээмэ баригшадай, кондитернуудай, официантнуудай республикын конкурс болоно үнгэрбэ. Аймаг, трест соогоо эрхимлэжэ гараһан 7 пекарь, 11 кондитер, 7 официант энэ һорилгодо хабаадаба.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи ниитын эдеэ хоолой управлениин начальник В. Б. Воронов конкурсдо хабаадагшадые амаршалаад, конкурсын нээгдэһые соносхобо. Удаань ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой секретарь В. Булдаев ниитын эдеэ хоолой хүдэлмэридэ залуушуулай оруулжа байһан хубита тухай сугларагшадта тобшохоноор хөөрэжэ үгөө.

Һорилдоонои хоёрдохи үдэр хилээмэ баригшад 1-дэхи столоводо, кондитернууд 10-дахи столовын кондитерскэ цехтэ, официантнууд «Байкал» ресторанда өөһэд өөһэдынгөө бэлиг шадабари харуулһан байна.

Хилээмэ баригшад сооһоо А. Т. Горюнова эрхимлэжэ, нэгэдэхи һуурида гараа. «Байкал» ресторанай официантка Л. А. Афанасьева эдеэлхэеэ ерэгшэдые эрхим һайнаар хангаһанайнгаа, өөрынгөө мэргэжэл жэншэдгүй һайнаар мэдэхэ байһанаа гүйсэд гэршэлээ. Мүн энэ ресторанай хүдэлмэрилэгшэ Л. С. Балдакшинова кондитернууд сооһоо онсо илгаржа, нэгэдэхи һуури эзэлээ. Конкурс-харалгада нэгэдэхи һуури эзэлһэн хилээмэ баригшада, официантда, кондитерта «Республикын чемпион» гэһэн торгон лентэ зүүлгэдээ, үнэтэ бэлэгүүд ВЛКСМ-эй обкомой, ниитын эдеэ хоолой управлениин, профсоюзуудай обкомой Хүндэлэлэй грамотануудтайгаар барюулагдаа.

Конкурс-харалгада хабаадаһан кондитернууд сооһоо эгээл залуу Ольга Русаковагай хэһэн тортые жюриин гэшүүд үндэрөөр сэгнэбэ. 18 наһатай комсомол басаган Ольга Русакова тусхай шагналда хүртөө.

Д. ХУБИТУЕВ.

Август. Оронноймнай дээдэ һургуулинуудта болон техникумүүдтэ шалгалтанууд боложо байна. Буряадай хүдөө ажахын институтда энэ үдэрнүүдтэ ехэ хүлгөөтэй. Студент болохо дуратай 1800 гаран хүн мэдүүлгэ баринхаи. Гэдэнэн мянга хахадынь хүдөө нютагһаа ерэһэн хүбүүд, басагад. Институдай табан факультедтэ эгээл эрдэм ...дэхэ ехэтэй, шэлэһэн мэргэжэлдээ дуратайшуулые шэлэн абаха хүдэлмэри ябуулагдажа байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Е. С. Сахаева харюусажа байна: биологёор шалгалтын үедэ.

Н. ЕФИМОВЭЙ фотонууд.

ШУХАЛА ШАТА

ТАСС-ай шатарай шэнжэлэгшэ уласхоорондын гроссмейстер Александр КОТОВ Швейцариин Биле хотодо болоһон мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолно:

— Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө түгэсхэлэй нааданда хабаадаха хүниие тодоруулха еһотой зоно хоорондын хоёрдохи мүрысөөн дүүрэбэ. Биле хотодо Даниин бэрхэ шатаршан Бент Ларсен илажа гараад, саашадаа тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ аргатай болоһон байна. Шангай һуури эзэлһэн гурбанай тоодо хэдэй орохо байһые нэмэлтэ мүрысөөн элирүүлхэ юм. Алдар суута гурбан гроссмейстер Тигран Петросян, Михаил Таль, Лайош Портиш (Венгри) нэмэлтэ мүрысөөндэ хабаадаха.

Даниин гроссмейстер Б. Ларсен дэлхэйн эрхим бэрхэ шатаршадай нэгэн гэжэ тоологдодог. Һүүлэй үедэ эдэбхигүй һулаар наадажа, дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө энээнэй урда тээхи мүрысөөндэ эрхим найманай тоодо орожо шадаагүй һэн. Тиин мүнөө бэлигтэй бэрхэ шатаршанай хаба шадалаа зангидажа байһаниинь һайшаалтай.

Үргэн ехэ мүрысөөнэй үедэ хүсэеэ зүбөөр хэрэглэжэ, эгээл шиидхэхы үедэ тэсэмгэй, эрэлхэг зоригтой, эршэ хүсэтэй байһанаа харуулһан совет шатаршад амжалта туйлаһан байна. Энэ ушар Петросянда сэхэ хабаатай. Мүрысөөнэй үедэ дундуур ябаһан аад, дэлхэйн экс-чемпион һүүлшын табан нааданда илангаяа һайнаар тулалдажа, ехэ амжалта туйлаа. Мүрысөөндэ байдалайнгаа хүшэр бэрхэшээлтэй болоходо, илангаяа эдэбхитэй һайнаар, зориг түгэлдэрөөр наададагаараа Петросян үнинэй мэдээжэ юм. Гэбэшье Биле хотодо Петросян бүришье ехэ амжалта туйлаа гээд тэмдэглэлтэй. Энэмнай 47-той шатаршанай ехэ амжалта гээшэ. Петросян һүүлшын наадануудта Ларсениие, Роберт Хюбнерые (ФРГ) илажа, табаһаа дүрбэн очко абаһан байна.

Дэлхэйн экс-чемпион Михаил Таль мүн лэ шалгарба. Ригын гроссмейстер мүрысөөнэй эхиндэ һулаар наадабашье, саашадаа эршэдэ эршэдэһээр зургаан партидаа шүүгээ.

Венгриин гроссмейстер Л. Портиш дэлхэйн экс-чемпионуудтай хамта хоёрдохи-дүрбэдэхи һууринуудые хубааһан байна. Энэнь бэлигтэй бэрхэ шатаршанай шэнэ амжалта гээшэ. Портиш дүй дүршэлтэй шатаршан юм. Тэрэ нэмэлтэ мүрысөөнүүдтэ хэдэ дахин хабаадаһаншье һаа, Петросян болон Талиие ахижа гарахань хүшэр лэ байха.

Дүй дүршэлтэй гроссмейстернүүд залуу шатаршадые илажа гараа. Эдэнэр түрүүшын дүрбэн һуури эзэлхэһээ гадна, саашанхи һууринуудташье гараһан байна.

Дэлхэйн экс-чемпион Василий Смыслов урагшагүйдэбэ. 55-тай ветеран нилээд эсэжэ, һүүлшын дүрбэн нааданда нэгэшье илалта туйлаагүй. Тингэжэ тэрээндэ хахад очко дутаба бшуу!

Үшөө хоёр гроссмейстер, урда тээнь эрхим найманай тоодо ороһон Р. Хюбнер, США-гай түлөөлэгшэ Роберт Бирн гэгшэд мүрысөөндэ урагшагүйдэһэн байна. Хюбнер Петросянда шүүгдээд, һүүлшын үдэр шүүгдэшоо һэн. Һүүлшын үдэр Бирн Швециин залуу шатаршан Ульф Андерссониие шүүжэ шадаагүй. Гэбэшье бэлигтэй бэрхэ энэ гроссмейстернүүд Биледэ яһала һайнаар наадаа.

Ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ гроссмейстер Ефим Геллерэй наадахань илангаяа хүшэр боложо байна. Таби гараһан шатаршанай хододоо жэгдэ һайнаар наадахань бэрхэтэй гэжэ хэлэхээр. Москвагай залуу гроссмейстер Борис Гулько дүршэл ехэтэй шатаршадай дунда түрүүшынхеэ ороходоо бирабагүй.

Дэлхэйн чемпион Анатолий Карповтай 1978 ондо наадаха эрхим бэрхэ шатаршаниие элирүүлгын шухала шата Биле хотодо дүүрэбэ.

(ТАСС).

БАРИЛДААН

ИЛЬЯ ГАРМАЕВ — СССР-эй ЧЕМПИОН

Хүдөөгэй спортсменүүдэй дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй хубиин-командна түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Хальмагай АССР-эй ниислэл — Элистэ хотодо боложо дүүрэбэ.

Арбан гурбан союзна республикын 170 гаран эрхим бэрхэ барилдаашад энэ ехэ нааданда хабаадаһан байгаа. Россин Федерациин барилдаашад илажа, хүдөөгэй спортсменүүдэй дунда СССР-эй чемпионууд болобо. Казахстанай команда — хоёрдохи, Грузиин ССР-эй бүхэшүүл гурбадахи һуури эзэлһэн байна.

Манай республикын бэрхэ барилдаашадай нэгэн, «Урожай» бүлгэмэй областной соведэй инструктор, СССР-эй спортын мастер Илья Гармаев РСФСР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ орожо мүрысэхэдөө, хүндэ шэгнүүртэнэй дунда ехэ амжалта туйлажа, хүдөөгэй спортсменүүдэй дундаһаа СССР-эй чемпион болобо.

Казахстан ба Молдавиин спортын мастерта кандидадууд А. Литовченко, Р. Дмитриев, СССР-эй спортын мастернууд: Грузиһаа Ш. Георгадзе, Арменниһээ В. Арутюнян гэгшэдые нюргалдуулан унагааж, түгэсхэлэй уулзалгада Узбекистанай спортын мастер Г. Мовсесянтай барилдахадаа, 6:6 очкотойгоор тэнсэбэшье, эдэбхи ехэтэй байһанайнгаа түлөө И. Гармаев түрүү һуури эзэлбэ.

Спортын олон мастернуудые бэлдэһэн тренер В. Н. Иванов тэрэниие һоридог юм.

Ж. БАТОМУНКОЕВ.

ХАРЬКОВСКА ОБЛАСТЬ. **Днепр — Донбасс гэһэн каналай 260 километрэй һабын Лозовая хото шадархи участогта барилгын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр хэгдэжэ байна.**

Днепр мүрэнэй уһые Донецкын промышленна райондо байгша оной һүүл багта хүргэгдэхөөр хараалагдана. Секунда бүри 20 кубометр уһан Донбасста эльгээгдэхэ юм. Энээнэй тула бүлүүрэй 12 станци, туд бүхэндөө 3,5 километр утатай гидротехническэ топнелиин хоёр һалаа бариха, Краснопавловска сөөрэмые уһаар дүүргэхэ шухала.

Харьковска авиационно институдай студентнэрэй отрядай гэшүүд каналай барилгада ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Алтанр» отрядай бетонщигууд.

ТАСС-ай фотохронико.

Телефон телеграф радио ХИЛЫН саанаһаа

КОЛОМБО

Эрхим союзник, үнэн хани

ТАСС

Сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорой конференции эндэ нээгдэхээ байһантай дашарамдуулан, Шри Ланкагай Компартиин Центральна Комитет мэдүүлгэ толилбо. Еһотойл хани нүхэд болохо Советскэ Союз ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудые сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ ородоггүй гүрэнүүдэй арадуудай нюдэн дээрэ бузагай муухай байдалда оруулха гэһэн хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудта, һэдэлгэнүүдтэ энээн соо эрид шанга харюу сохилто үгтэнэ. Эдэ ябуулганууды маоистнуудай номнолһоо үндэһэтэй гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Советскэ Союз хадаа сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ ородоггүй гүрэнүүдэй үнэн ханинь хододоо байгаа, саашадаашье байха. Хүгжэжэ байгаа залуу гүрэнүүдэй экономикын ургалтада Советскэ Союз сэгнэшэгүй туһаламжа үзүүлдэг юм.

Индиин океан дээрэхи сэрэгэй баазануудые усадхаха гэһэн гол шухала асуудалаар Совет правительствын хараа бодолые КПШЛ-эй ЦК үндэрөөр сэгнэнэ. КПСС-эй XXV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн тоосоото элидхэл дотор энэ хараа бодолынь элеэр харагдана гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

ЛОНДОН

„Апартеид аюулда оронхой

ТАСС

Урда Африкын Республикын премьер-министр Форстер орон доторхи байдал тухай үгэ хэлэхэдээ, африкан зоной эсэргүүсэлтын тэмсэлэй улам аюултай боложо байһан тухай сэдьхэлээ хүдэлэнгеэр мэдүүлбэ. ЮАР-тахи байдал улам түгшүүрилтэй боложо, апартеидэй гурим аюулда орожо байна гэжэ тэрэ Иоганнесбургын «Ту зе пойнт» журналда толилуулһан статья соогоо бэшэнэ.

Африкын хүн зоной дураа гуталгын шалтагаануудые баһамжалан, Соуэто ба бусад һуурин тосхонуудтахи үйлэ хэрэгүүдэй түлөө ЮАР-ай «дайсад» харюусаха ёһотой гэжэ үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг гуримай удамарша тэмдэглэбэ. Орон доторхи байдалые эдэнэр түгшүүрилтэй шанга болгоно гээд һанана хэбэртэй.

Гэбэшье ЮАР-та толилогдоһон ушар барнмтанууд ондоо юумэн тухай хөөрэнэ. Соуэтодо ажаһуудаг табан хүнһөө бүридэһэн африкан бүлын салин хүлһэн тоншье хангалтагүй; ахир тулюур байна. Тинхэдэ һүүлэй хоёр жэл соо байдалынь бүри хүшэр бэрхэшээлтэй болоо гэжэ Иоганнесбургын худалдаа наймаанай палата һаяхан мэдээсээ. Эдеэ хоолой зүйлнүүд үдэрһөө үдэртэ үнэтэй болоно.

ПОЛИТИЧЕСКЭ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэнүүдтэ хаагдагшадые сүлөөлхэ уряа доро Испаниин ажалшад политическэ тэмсэлээ үргэлжэлүүлжэ байна. Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө түрмэ түлшэдэ хаагдагшадые сүлөөлхэ, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө нютагаа урилагшадые Эхэ орондоо бусахыень зүбшөөхэ эрилтэтэй жагсаалнууд Испаниин 20 гаран хотодо болобо. Жагсаалда хабаадагшадай 200 гаран хүниие полицниихид барижа хаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэнүүдтэ хаагдагшадые сүлөөлхэ эрилтэ Мадридай хүн зон табижа байна.

ЮПИ-ТАСС-ай телефото.

ДЕЛИ

КПИ-гэй НАЦИОНАЛЬНА СОВЕДЭЙ СЕССИ ДҮҮРЭБЭ

ТАСС

Индиин Компартиин Национальна Соведэй сесси Хайдарабадта табан үдэр соо хүдэлмэрилбэ. КПИ-гэй хүтэлбэрилэгшэд орон доторхи ба уласхоорондын байдал тухай элидхэлые шагнажа һайшаагаа, Компартиин ажал ябуулгын программа баталаа. Орон дотор социально-экономическа хубилалтануудые хэхын түлөө Индиин коммунистнуудай тэмсэл шангадхаха шухала гээд энэ программа дотор хараалагдана. Энэ тэмсэлдэ үргэн ниитэ ажалшадые хабаадуулха, профсоюзуудтай, таряашадай, залуушуулай, эхэнэрнүүдэй ба ниитын бусад эмхинүүдтэй харилсаа тогтоолгодо гол анхарал хандуулагдаха байна. Индиин ба Советскэ Союзай хоорондохи хани барисаа, харилсаа, холбоо үргэдхэхын түлөө ябуулгануудые хэлгэдэ Индиин Компарти эдэбхитэйгээр хабаадалсаха юм.

КПИ-гэй Национальна Соведэй Генеральна секретарь Раджешвара Рао сессиин дүүрэһэнэй һүүлээр үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, орон доторхи байдал патриотическа ба түрүү үзэлтэй бүхы партинуудай, бүхы демократическа хүсэнүүдэй ажал ябуулгые нэтэдүүлхэ, харилсаа холбоое саашаданъ бэхижүүлхэ эрилтэ табина. Империализм ба дотоодын хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү, 20 пунктһаа бүридэһэн социально-экономическа хубилалтануудай программа бэелүүлхын, Советскэ Союз ба бусад социалис оронуудтай харилсаагаа бэхижүүлхын түлөө хамтаараа тэмсэхэ гээшэ иимэ нэгэдэлэй эшэ үндэһэн болохо зэргэтэй.

ЖЕНЕВЭ

БУУ ЗЭБСЭГҮҮДЫЕ ХУРЯАЛГЫН КОМИТЕДТЭ

ТАСС

Шэнэ тухэлэй буу зэбсэгүүдые, эдэнэй шэнэ түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые зохёон бүтээлгые хорихо тухай асуудалые буу зэбсэгүүдые хуряалгын комитет зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ. Дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүд энэ асуудалай дары түргөөр шиидхэгдэхыень хүсэнэ. «Хүн зониие олоорнь алаха, хюдаха зорилготой шэнэ түхэлэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй дунда ядерна буу зэбсэгһээ бүри аюултай, һүрөөтэй зэбсэг бии боложо магадгүй» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци дээрэ тэмдэглээ һэн.

Советскэ Союзай үүсхэлээр ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сесси дээрэ баталагдан абтаһан тогтоолой үндэһөөр буу зэбсэгүүдые хуряалгын комитет энэ асуудалые зүбшэн хэлсэжэ байна. Шэнэ тухэлэй буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хамтаараа хорихо тухай тодорхой дурадхалнуудые Советскэ Союз сесси дээрэ оруулаад, таараха тогтоолой проект табяа һэн.

СССР-эй түлөөлэгшэ В. И. Лихачев буу зэбсэгүүдые хуряалгын комитедэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, унжагайржа байнгүйгөөр энэ асуудалые шиидхэхэ шухала гэжэ онсолон тэмдэглэбэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, эрдэм, техникын хурдан түргөөр хүгжэжэ байһантай дашарамдуулан, хэрбээ ашатай туһатай хэмжээнүүдые дары абаагүй һаа, хүн түрэлтэн айхабтар ехэ аюул түбэттэ дайрагдажа магадгүй.

Буу зэбсэгүүдые хуряалгын комитедэй заседанинууд дээрэ энэ асуудалые хаража үзэлгэдэ тэрэнэй гэшүүдһээ гадна, СССР-эй, НРБ-гэй, ГДР-эй, ПНР-эй ЧССР-эй, США-гай, Англиин, ФРГ-гэй, Италиин, Японой, Швециин, Голландиин правительственна экспертнүүд хабаадалсаа. Энэнь буу зэбсэгүүдые хуряалгын комитедэй гэшүүн гүрэнүүдэй Советскэ Союзай дурадхалые хаража үзэхэ хүсэлэнгэйнь улам үргэдэжэ байһые элирхэйлэн гэршэлнэ гээд совет түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

АФИНА

Грециин — Турциин хоорондохи арсалдаан

ТАСС

Эгейскэ далай дээрэхи хилэ тушаа асуудалаар Турцитай хёмороотой болоһон асуудалые хаража үзэхэ гуйлтатайгаар Греци ООН-ой аюулгүйн Советдэ, уласхоорондын сүүдтэ хандаһан байна гэжэ Грециин премьер-министр К. Караманлис соносхоо. Хүсэ хэрэглэнгүй амгалан ёһоор энэ арсалдаата асуудал шиидхэгдэхэ аабза гэжэ этигэн найдажа байһанаа тэрэ мэдүүлбэ. Кабинедэй дары зарлагдаһан заседаниин, правительствада ородоггүй зарим партинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хэгдэһэн зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнэй һүүлээр Караманлис иимэ мэдүүлгэ хэһэн байгаа.

Турциин «Сейсми-1» гэжэ шэнжэлэлгын судныи Эгэйскэ далай соохи нефтиин баялигуудые шэнжэлхэдээ, оронноймнай хилэ эбдэбэ гээд буруушаажа байһанаа мэдүүлээ.

БУЭНОС-АЙРЕС

Аргентинын урдын президентые барижа тушаагаа

ТАСС

Аргентинын президент байһанаа тушаалһаа бууһан армиин генерал Алехандро Ланусее сэрэгэй засагаархидаар баригдажа, ниислэл хото шадархи «Кампо де Майо» гэдэг сэрэгэй баазада хаагдаба. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, тэрэнэй кабинедтэ соёлой ба гэгээрэлэй министр байһан хүниие зүүнэй үзэлтэй эмхидэ хабаатай байгаа ха гэжэ гэмнэһэнэйнь һүүлээр А. Ланусее хүнэй эрхые хүндэлхэ уряатай нээмэл бэшэг эльгээһэн байна.

А. Ланусее 1971 онһоо 1973 он болотор президент байгаа.

ГУШАН ЗУРГААНҺАА ТАБЫЕНЬ...

«Спортлотогой» нааданда дуратайшуулай анхаралда үшөө нэгэ шэнэ наадан дурадхагдана. Тиин спортын лотерейн наадан дээрэ нэгэ тираж нэмэгдэхэ болобо. Энэнь субботын үдэр болоно. Тимэһээ амаралтын үдэр бүхэнэй телеэкран дээрэ азатайшуулда табан номер харуулһан лототрон бии болохонь гээшэ. Үшөө тиихэдэ «Спортлотогой» энэ нааданда дуратайшуул спортын наадаиай 36 зүйлнүүдһээ табыень тааха болоно бшуу. Тиихэдээ Олимпиин наадааай программада оруулагдаһан зүйлнүүд сооһоо дуратайгаа шэлэжэ зураха болоно. Лотерейн энэ наадан «36-һаа—табые» гээд нэрлэгдэнэ.

Суббото бүхэндэ хоёр тираж үнгэргэгдэнэ. Нэгэ билеэдынь 60 мүнгэтэ байха. Тиихэдээ нэгэ билет хоёр тиражай нааданда хабаадалсана.

Иигээд эрэхэлээрээ, «Спортлотогой» гурбадахи наадан бултанай анхарал татахаар ха. 36 нааданһаа табыень тааһан хүн бүхэн 5000 түхэриг шүүхэ аргатай. Дүрбыень таагшад 90-һээ 120 түхэриг хүрэтэр шүүжэ болохо. Тиихэдэ гурбан номерто гурбанһаа дээшэшье түхэриг шүүжэ болохо.

Шэнээр эмхидхэгдэһэн нааданда олоороо хабаадалсажа, 1980 ондо Москва хотодо үнгэргэгдэхэ Олимпиин наада амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ хубитаяа оруулая.

В. ДУДЕЕВА.
«Спортлотогой» Буряадай зональна управлениин начальнигай орлогшо.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ. «1976 ондо мал ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ба гүрэндэ худалдалгые ехэдхэхэ талаар хэмжээнүүд тухай». «Тэжээл бэлэдхэлгэ — шухала зорилго» — суглуулбари. «Алдууһаа һургаал абанагүй» — сошордомо дохёо.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал. «Бригадна подрядаар» — С. Богуславскиин статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Мэргэжэлтын зүбшэл. «Кукурузын силосэй шанар хайшан гэжэ дээшэлүүлхэб» — Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министерствын хүдэлмэрилэгшэ М. Машуковой статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.20 — «Мүнөө сагай эрдэм наука». 10.50 — Концерт. 11.35 — «Спортлотогой» тираж. 11.45 — «Бидэнэр дуулана, хатарнабди». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Үхибүүдэй фильм. «Вратарь» — уран һайханай фильм. 13.00 — «Шинии нэрэ — Сүлөөлэлгэ». Горькиин нэрэмжэтэ МХАТ-ай һургуули-студиин зүжэг. 14.15 — Забһарлалга. 14.25 — «Шатарай һургуули». 14.55 — «Түрэл байгаали». 15.25 — Воронежско гүрэнэй ород арадай хоорой концерт. 16.10 — «Мүнөө сагай эрдэм наука». 16.40 — «Спортлотогой» тираж. 16.50 — Искусствын мастернууд. СССР-эй арадай артист Б. Чирков. 18.00 — «Время». 18.30 — «Шатарай һургуули». 19.00 — «Шинии нэрэ — Сүлөөлэлгэ». Горькиин нэрэмжэтэ МХАТ-ай һургуули-студиин зүжэг.

Улаан-Үдэ. 20.15 — Телевизионно һонин. 20.35 — «Музейн залнуудаар».

«Орбита». 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — Искусствын мастернууд. СССР-эй арадай артист Б. Чирков. 22.35 — «Спортлотогой» тираж. 22.45 — «Мүнөө сагай эрдэм наука». 23.15 — Концерт. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Обезьяний остров» — баримтата фильм. 18.40 — Булат Минжилкиев дуулаха. Фильм-концерт. 19.15 — «Техническэ мэдээсэлэй һонин». 19.45 — «Перекресток».

«Орбита». 20.15 — «Холо, ойрын дуун». 21.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 21.15 — «12 стульев» — уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 22.35 — «Долоон совет дуун».

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефо...
Индекс: 670000, г. У... Удэ, ул. Ленина, 35, ... фоны: секретариат — 2-6... общественная прием... 2-56-62.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01993. Заказ № 00667